

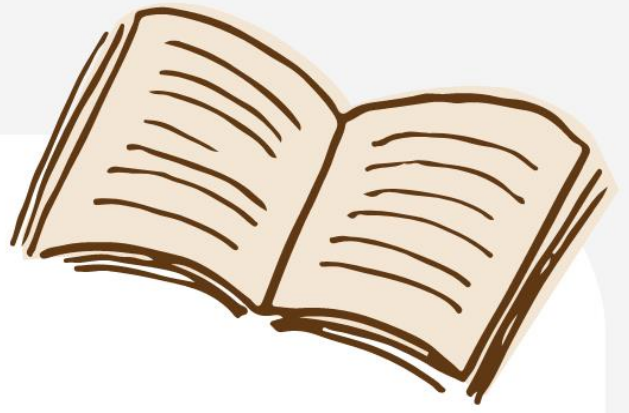

แนวทางการสอน ประวัติศาสตร์

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต ๒

คำนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีนโยบายสำคัญเกี่ยวกับการสอนประวัติศาสตร์ เน้นการยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยนำรูปแบบ Active Learning มาใช้ และจัดกิจกรรมเสริมทักษะเพิ่มเติมตามความถนัด และที่สำคัญ ขอให้เพิ่มการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์และหน้าที่พลเมือง เพื่อสร้างสำนึกของความเป็นไทย รักในการเป็นชาติของเรา โดยจัดการเรียนรู้ตามความพร้อม และเหมาะสมในแต่ละบริบทพื้นที่ ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษานำหลักสูตรฐานสมรรถนะมาพัฒนาทักษะของนักเรียนและประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการบริหารจัดการโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ และ ๑ รายวิชาพื้นฐานประวัติศาสตร์ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต ๒ มีนโยบายและจุดเน้น ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ให้มีความทันสมัย น่าสนใจ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนควบคู่ไปกับการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นและการเสริมสร้างวิถีชีวิตของความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง จึงจัดทำแนวทางการสอนประวัติศาสตร์ เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ ส่งเสริม พัฒนา ครู ให้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการสอนประวัติศาสตร์ นำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และสนับสนุนให้สถานศึกษานำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปพัฒนาการสอนประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ขอขอบคุณดร.วัฒนชัย ธีรศิลาเวชย์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พร้อมด้วยฝ่ายบริหารทุกท่าน และคณะทำงานทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้คู่มือเล่มนี้ สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

สารบัญ

บทที่ ๑

ความเป็นมา	๑
วัตถุประสงค์	๒
มาตรฐานตัวชี้วัด	๒

บทที่ ๒

การจัดการเรียนรู้สู่ฐานสมรรถนะ	๑๔
แนวคิด/แนวทางในการสอนประวัติศาสตร์วิถีใหม่	๑๗
ขั้นตอนการสอนประวัติศาสตร์ Active Learning	๒๘
บทบาทของครูผู้สอน	๓๐
แหล่งเรียนรู้ วิถีตามบริบทของผู้เรียน	๓๒
การออกแบบ การเลือกใช้สื่อ อุปกรณ์	๓๕
การวัดประเมินผล	๓๖

บทที่ ๓

วิธีการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้	๓๘
ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้	๔๑
บรรณานุกรม	๗๗
คณะผู้จัดทำ	๗๘

ความเป็นมา

นโยบายการสอนประวัติศาสตร์ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีนโยบายสำคัญเกี่ยวกับการสอนประวัติศาสตร์ เน้นการยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยนำรูปแบบ Active Learning มาใช้ และจัดกิจกรรมเสริมทักษะเพิ่มเติมตามความถนัด และที่สำคัญ ขอให้เพิ่มการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์และหน้าที่พลเมือง เพื่อสร้างสำนึกของความเป็นไทย รักในการเป็นชาติของเรา โดยจัดการเรียนรู้ตามความพร้อม และเหมาะสมในแต่ละบริบทพื้นที่ ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษานำหลักสูตรฐานสมรรถนะมาพัฒนาทักษะของนักเรียน เป็นการกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมการคิด วิเคราะห์ และแก้ไขปัญหาเป็น รู้เท่าทันสื่อดิจิทัลอย่างปลอดภัย ขณะเดียวกันโรงเรียนและครูผู้สอนต้องมีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมืองและศีลธรรมซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญ นอกจากสอนให้เด็กเก่งแล้วยังต้องปลูกฝังให้เด็กเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม รักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ รวมถึงเสริมสร้างวิถีชีวิตความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง (ตริณัฐ เทียนทอง, ๒๕๖๖ : ออนไลน์)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต ๒ มีนโยบายและจุดเน้น ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ให้มีความทันสมัย น่าสนใจ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนควบคู่ไปกับการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นและการเสริมสร้างวิถีชีวิตของความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งโดยการดำเนินงานตามนโยบายได้ดำเนินการขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมืองและศีลธรรมเน้นสถานศึกษาในสังกัด นำแนวทางการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สู่การจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึก คิดวิเคราะห์ สร้างองค์ความรู้

ด้วยตนเอง ครูผู้สอนใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ จัดทำคู่มือการสอนประวัติศาสตร์ กำหนดจัดกิจกรรม การจัดทำคู่มือพัฒนา การจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ของครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ ส่งเสริม พัฒนา ครู ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนประวัติศาสตร์ สนับสนุนให้สถานศึกษานำหลักสูตรฐานสมรรถนะมาพัฒนาการสอนประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง

วัตถุประสงค์

- ๑ เพื่อจัดทำแนวทางการสอนประวัติศาสตร์ ให้โรงเรียนนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
- ๒ เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์
- ๓ เพื่อให้สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาการสอนประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง

มาตรฐานตัวชี้วัด

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้ วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบ มาตรฐาน

ส ๔.๒ เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และ การเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถ วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น มาตรฐาน

ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๑	๑. บอกวัน เดือน ปี และการนับช่วงเวลาตามปฏิทินที่ใช้ในชีวิตประจำวัน	๑. ชื่อ วัน เดือน ปี ตามระบบสุริยคติที่ปรากฏ ในปฏิทิน ชื่อ วัน เดือน ปี ตามระบบจันทรคติใน ปฏิทิน ๒. ช่วงเวลาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น เช้าวันนี้ ตอนเย็น

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๑	๒. เรียงลำดับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันตามวันเวลาที่เกิดขึ้น	๑. เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของนักเรียน เช่น รับประทานอาหารเช้า นอน เข้านอน เรียนหนังสือ เล่นกีฬา ฯลฯ ๒. ใช้คำบอกช่วงเวลา แสดงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้
	๓. บอกประวัติความเป็นมาของตนเองและครอบครัวโดยสอบถามผู้เกี่ยวข้อง	๑. วิธีการสืบค้นประวัติความเป็นมาของตนเองและครอบครัวอย่างง่าย ๆ ๒. การบอกเล่าประวัติความเป็นมาของตนเองและครอบครัวอย่างสั้น ๆ
ป.๒	๑. ใช้คำระบุเวลาที่แสดงเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต	๑. คำที่แสดงช่วงเวลาในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต เช่น วันนี้ เมื่อวานนี้ พรุ่งนี้ เดือนนี้ เดือนหน้า เดือนก่อน ๒. วันสำคัญที่ปรากฏในปฏิทินที่แสดง เหตุการณ์สำคัญในอดีตและปัจจุบัน ๓. ใช้คำบอกช่วงเวลา อดีต ปัจจุบัน อนาคต แสดงเหตุการณ์ได้
	๒. ลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในครอบครัวหรือในชีวิตของตนเองโดยใช้หลักฐานที่เกี่ยวข้อง	๑. วิธีการสืบค้นเหตุการณ์ที่ผ่านมาแล้ว ที่เกิดขึ้นกับตนเองและครอบครัว โดยใช้หลักฐานที่เกี่ยวข้อง เช่น ภาพถ่าย ๒. สื่อบัตร ทะเบียนบ้าน ๓. ใช้คำที่บอกช่วงเวลาแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในครอบครัวหรือในชีวิตตนเอง ๔. ใช้เส้นเวลา (Time Line) ลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้
ป.๔	๑. นับช่วง เวลา เป็นทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษ	๑. ความหมายและช่วงเวลาของทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษ ๒. การใช้ทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษ เพื่อทำความเข้าใจช่วงเวลาในเอกสาร เช่น หนังสือพิมพ์
	๒. อธิบายยุคสมัยในการศึกษาประวัติของ มนุษยชาติโดยสังเขป	๑. เกณฑ์การแบ่งยุคสมัยในการศึกษาประวัติศาสตร์ที่แบ่งเป็นยุคก่อน ประวัติศาสตร์ และยุคประวัติศาสตร์ ๒. ยุคสมัยที่ใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ไทย

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๔	๓. แยกแยะประเภทหลักฐานที่ใช้ในการศึกษาความเป็นมาของท้องถิ่น	๑. ประเภทของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ แบ่งเป็นหลักฐานขั้นต้น และหลักฐานชั้นรอง ๒. ตัวอย่างหลักฐานที่ใช้ในการศึกษาความเป็นมาของท้องถิ่นของตน ๓. การจำแนกหลักฐานของท้องถิ่นเป็น หลักฐานขั้นต้นและหลักฐาน ชั้นรอง
ป.๕	๑. สืบค้นความเป็นมาของท้องถิ่นโดยใช้หลักฐานที่หลากหลาย	๑. วิธีการสืบค้นความเป็นมาของท้องถิ่น ๒. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีอยู่ในท้องถิ่นที่เกิดขึ้นตามช่วงเวลาต่างๆ เช่น เครื่องมือ เครื่องใช้ อาวุธ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ๓. การนำเสนอความเป็นมาของท้องถิ่นโดยอ้างอิงหลักฐานที่หลากหลายด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การเล่าเรื่อง การเขียนอย่างง่าย ๆ การจัดนิทรรศการ
	๒. รวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อตอบคำถามทางประวัติศาสตร์ อย่างมีเหตุผล	๑. การตั้งคำถามทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับความเป็นมาของท้องถิ่น เช่น มีเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นในช่วงเวลาใด เพราะสาเหตุใดและมีผลกระทบอย่างไร ๒. แหล่งข้อมูลและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นเพื่อตอบคำถามดังกล่าว เช่น เอกสาร เรื่องเล่า ตำนานท้องถิ่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ ฯลฯ ๓. การใช้ข้อมูลที่พบเพื่อตอบคำถามได้อย่างมีเหตุผล
	๓. อธิบายความแตกต่างระหว่าง ความจริงกับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องราวในท้องถิ่น	ตัวอย่างเรื่องราวจากเอกสารต่างๆ ที่ สามารถแสดงนัยของความคิดเห็นกับข้อมูล เช่น หนังสือพิมพ์ บทความจากเอกสารต่างๆ เป็นต้น
ป.๖	๑. อธิบายสภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของประเทศเพื่อนบ้านในปัจจุบัน	๑. ใช้แผนที่แสดงที่ตั้งและอาณาเขตของ ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ๒. สภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของประเทศเพื่อนบ้านของไทยโดยสังเขป

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๖	๒. บอกความสัมพันธ์ของกลุ่มอาเซียนโดยสังเขป	๑. ความเป็นมาของกลุ่มอาเซียนโดยสังเขป ๒. สมาชิกของอาเซียนในปัจจุบัน ๓. ความสัมพันธ์ของกลุ่มอาเซียนทาง เศรษฐกิจ และสังคมในปัจจุบันโดยสังเขป
ม.๑	๑. อธิบายพัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	๑. ที่ตั้งและสภาพทางภูมิศาสตร์ของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่มีผลต่อพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ ๒. พัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้
ม.๒	๑. ระบุความสำคัญของแหล่งอารยธรรมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	ที่ตั้งและความสำคัญของแหล่ง อารยธรรมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น แหล่งมรดกโลกในประเทศต่างๆ ของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ๒. อิทธิพลของอารยธรรมโบราณในดินแดนไทยที่มีต่อพัฒนาการของสังคมไทยในปัจจุบัน ๓. พัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของภูมิภาคเอเชีย (ยกเว้น เอเชียตะวันออกเฉียงใต้)
	๒. ระบุความสำคัญของแหล่งอารยธรรมโบราณในภูมิภาคเอเชีย	๑. ที่ตั้งและความสำคัญของแหล่งอารยธรรมโบราณในภูมิภาคเอเชีย เช่น แหล่งมรดกโลกในประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชีย ๒. อิทธิพลของอารยธรรมโบราณที่มีต่อ ภูมิภาคเอเชียในปัจจุบัน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๓	<p>๑. อธิบายพัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของภูมิภาคต่างๆ ในโลกโดยสังเขป</p> <p>๒. วิเคราะห์ผลของการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่ความร่วมมือ และความขัดแย้งใน คริสต์ศตวรรษที่ ๒๑ ตลอดจนความพยายามในการขจัดปัญหาความขัดแย้ง</p>	<p>๑. ที่ตั้งและสภาพทางภูมิศาสตร์ของภูมิภาคต่างๆของโลก (ยกเว้นเอเชีย) ที่มีผลต่อพัฒนาการโดยสังเขป</p> <p>๒. พัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ และ การเมืองของภูมิภาคต่างๆของโลก (ยกเว้นเอเชีย) โดยสังเขป</p> <p>๓. อิทธิพลของอารยธรรมตะวันตกที่มีผลต่อพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของสังคม โลก</p> <p>๔. ความร่วมมือและความขัดแย้งใน คริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ เช่น สงครามโลกครั้งที่ ๑ ครั้งที่ ๒ สงครามเย็น องค์การ ความร่วมมือระหว่างประเทศ</p>

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย
มีความรัก ความภูมิใจและ อารงความเป็นไทย

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๑	๑. อธิบายความหมายและความสำคัญของสัญลักษณ์สำคัญของชาติไทย และ ปฏิบัติตนได้ถูกต้อง	๑. ความหมายและความสำคัญของสัญลักษณ์ที่สำคัญของชาติไทย ได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ (ธงชาติ เพลงชาติ พระพุทธรูป พระบรมฉายาลักษณ์) ๒. การเคารพธงชาติ การร้องเพลงชาติ และเพลงสรรเสริญพระบารมี เคารพ ศาสนวัตถุ ศาสนสถาน ๓. เอกลักษณ์อื่น ๆ เช่น แผนที่ประเทศไทย ประเพณีไทย อาหารไทย (อาหารไทย ที่ต่างชาติดกย่อง เช่น ต้มยำกุ้ง ผัดไทย) ที่มีความภาคภูมิใจ และมีส่วนร่วมที่จะอนุรักษ์ไว้
	๒. บอกสถานที่สำคัญซึ่งเป็นแหล่งวัฒนธรรมในชุมชน	ตัวอย่างของแหล่งวัฒนธรรมในชุมชนในด้านต่างๆ เช่น เป็นแหล่งท่องเที่ยว เป็นแหล่งเรียนรู้
	๓. ระบุสิ่งที่ตนรัก และภาคภูมิใจในท้องถิ่น	ตัวอย่างสิ่งที่เป็นความภาคภูมิใจในท้องถิ่น เช่น สิ่งของ สถานที่ ภาษาถิ่น ประเพณี และวัฒนธรรม ฯลฯ ที่เป็น สิ่งใกล้ตัวนักเรียน และเป็นรูปธรรม ชัดเจน ๒. คุณค่าและประโยชน์ของสิ่งต่างๆ
ป.๒	๑. ระบุบุคคลที่ทำประโยชน์ต่อท้องถิ่นหรือประเทศชาติ	๑. บุคคลในท้องถิ่นที่ทำให้คุณประโยชน์ต่อการ สร้างสรรค์ วัฒนธรรม และความมั่นคงของท้องถิ่น และประเทศชาติในอดีต ที่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง ๒. ผลงานของบุคคลในท้องถิ่นที่น่าภาคภูมิใจ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๒	๒. ยกตัวอย่างวัฒนธรรม ประเพณี และ ภูมิปัญญาไทยที่ภาคภูมิใจ และควรอนุรักษ์ไว้	๑. ตัวอย่างของวัฒนธรรมประเพณีไทย เช่น การทำความเคารพ อาหารไทย ภาษาไทย ประเพณีสงกรานต์ ฯลฯ ๒. คุณค่าของวัฒนธรรม และ ประเพณีไทย ที่มีต่อสังคมไทย ๓. ภูมิปัญญาของคนไทยในท้องถิ่น ของนักเรียน
ป.๓	๑. ระบุพระนามและพระราชกรณียกิจ โดยสังเขปของพระมหากษัตริย์ไทย ที่เป็นผู้สถาปนาอาณาจักรไทย	๑. พระราชประวัติพระราชกรณียกิจ โดยสังเขปของพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ (พระเจ้าอู่ทอง) สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช และ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ผู้สถาปนาอาณาจักรไทย สุโขทัย อยุธยา ธนบุรี และรัตนโกสินทร์ ตามลำดับ
		๒. อาณาจักรไทยอื่นๆที่ผนวกรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของชาติไทย เช่น ล้านนา นครศรีธรรมราช
	๒. อธิบายพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ในรัชกาลปัจจุบัน โดยสังเขป	๓. พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และ สมเด็จพระบรมราชินีนาถโดยสังเขป
	๓. เล่าวีรกรรมของบรรพบุรุษไทย ที่มีส่วนปกป้องประเทศชาติ	วีรกรรมของบรรพบุรุษไทยที่มีส่วนปกป้องประเทศชาติ เช่น ท้าวเทพสตรี ท้าวศรีสุนทร ชาวบ้านบางระจัน พระยาพิชัยดาบหัก สมเด็จพระนเรศวร มหาราช สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๔	๑. อธิบายพัฒนาการของอาณาจักร สุโขทัย โดยสังเขป	๑. การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย โดยสังเขป ๒. พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย ทางด้าน การเมืองการปกครอง และ เศรษฐกิจ โดยสังเขป
	๒. บอกระวัติและผลงานของบุคคล สำคัญ สมัยสุโขทัย	ประวัติ และผลงานของบุคคลสำคัญ สมัยสุโขทัย เช่น พ่อขุนศรีอินทรา ทิพย์ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช พระมหาธรรมราชา ที่ ๑ (พระยา ลีไทยโดยสังเขป)
	๓. อธิบายภูมิปัญญาไทยที่สำคัญ สมัย สุโขทัยที่น่าภาคภูมิใจ และควรค่า แก่การ อนุรักษ์	๑. ภูมิปัญญาไทยในสมัยสุโขทัย เช่น ภาษาไทย ศิลปกรรมสุโขทัยที่ได้รับ การยกย่องเป็นมรดกโลก เครื่อง สักมโลก ๒. คุณค่าของภูมิปัญญาไทยที่สืบท่อ ถึง ปัจจุบันที่น่าภาคภูมิใจและควรค่า แก่การอนุรักษ์
ป.๕	๑. อธิบายพัฒนาการของอาณาจักร อโยธยา และธนบุรีโดยสังเขป ๒. อธิบายปัจจัยที่ส่งเสริมความเจริญ รุ่งเรืองทางเศรษฐกิจและการปกครอง ของอาณาจักรอโยธยา ๓. บอกระวัติและผลงานของบุคคลสำคัญ สมัยอโยธยา ๔. อธิบายภูมิปัญญาไทยที่สำคัญ สมัยอโยธยาและธนบุรีที่น่าภาคภูมิใจ และควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้ธยาและธนบุรี ที่น่าภาคภูมิใจ	๑. การสถาปนาอาณาจักรอโยธยา โดยสังเขป ๒. ปัจจัยที่ส่งเสริมความเจริญรุ่งเรือง ทาง เศรษฐกิจ และการปกครองของ อาณาจักรอโยธยา ๓. พัฒนาการของอาณาจักรอโยธยา การด้าน การเมือง การปกครอง และ เศรษฐกิจ โดยสังเขป ๔. ผลงานของบุคคลสำคัญในสมัย อโยธยา เช่น สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ สมเด็จพระบรม ไตรโลกนาถ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สมเด็จพระนารายณ์มหาราช ชาวบ้าน บางระจัน เป็นต้น

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
		<p>๕. ภูมิปัญญาไทยสมัยอยุธยา โดยสังเขป เช่น ศิลปกรรม การค้า วรรณกรรม</p> <p>๖. การกอบกู้เอกราชและการสถาปนาอาณาจักรธนบุรี โดยสังเขป ๗.พระราชประวัติ และผลงานของ พระเจ้าตากสิน มหาราชโดยสังเขปภูมิปัญญาไทยสมัยธนบุรีโดยสังเขป เช่น ศิลปกรรม การค้า วรรณกรรม</p>
ป.๖	<p>๑. อธิบายพัฒนาการของไทยสมัยรัตนโกสินทร์</p> <p>๒. อธิบายปัจจัยที่ส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองเศรษฐกิจการปกครองของไทยสมัยรัตนโกสินทร์โดยสังเขป</p> <p>๓. ยกตัวอย่างผลงานของบุคคลสำคัญด้านต่างๆสมัยรัตนโกสินทร์</p> <p>๔. อธิบายภูมิปัญญาไทยที่สำคัญสมัยรัตนโกสินทร์ที่น่าภาคภูมิใจ และควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้</p>	<p>การสถาปนาอาณาจักรรัตนโกสินทร์ โดยสังเขป ๒. ปัจจัยที่ส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองทาง เศรษฐกิจและการปกครองของไทยในสมัยรัตนโกสินทร์</p> <p>๑.พัฒนาการของไทยสมัยรัตนโกสินทร์ โดยสังเขป ตามช่วงเวลาต่างๆ เช่น สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น สมัยปฏิรูปประเทศ และสมัยประชาธิปไตย</p> <p>๒.ผลงานของบุคคลสำคัญทางด้านต่างๆ ใน สมัยรัตนโกสินทร์ เช่น พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช สมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ฯลฯ</p> <p>๓. ภูมิปัญญาไทยสมัยรัตนโกสินทร์ เช่น ศิลปกรรม วรรณกรรม</p>

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๑	<p>๑. อธิบายเรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัยในดินแดนไทย โดยสังเขป</p> <p>๒. วิเคราะห์พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยในด้านต่าง ๆ</p> <p>๓. วิเคราะห์อิทธิพลของวัฒนธรรม และ ภูมิปัญญาไทยสมัยสุโขทัยและสังคมไทยในปัจจุบัน</p>	<p>๑. สมัยก่อนประวัติศาสตร์ในดินแดนไทย โดยสังเขป</p> <p>๒. รัฐโบราณในดินแดนไทย เช่น ศรีวิชัยตามพรลิงค์ทวารวดี เป็นต้น</p> <p>๓. รัฐไทย ในดินแดนไทย เช่น ล้านนา นครศรีธรรมราช สุพรรณภูมิ เป็นต้น</p> <p>๔. การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย และ ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง (ปัจจัยภายใน และ ปัจจัยภายนอก)</p> <p>๕. พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย ในด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ งาม และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศวัฒนธรรมสมัยสุโขทัย เช่น ภาษาไทย วรรณกรรม ประเพณีสำคัญ ศิลปกรรม ไทย</p> <p>๖. ภูมิปัญญาไทยในสมัยสุโขทัย เช่น การชลประทาน เครื่องสังคโลก</p> <p>๗. ความเสื่อมของอาณาจักรสุโขทัย</p>
ม.๒	<p>๑. วิเคราะห์พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา และธนบุรีในด้านต่างๆ</p> <p>๒. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมั่นคง และความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักรอยุธยา</p> <p>๓. ระบุภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย สมัยอยุธยาและธนบุรี และอิทธิพลของภูมิปัญญาดังกล่าว ต่อการพัฒนาชาติไทยในยุคต่อมา</p>	<p>การสถาปนาอาณาจักรอยุธยา</p> <p>๒. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเจริญรุ่งเรืองของ อาณาจักรอยุธยา พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาในด้าน การเมืองการปกครอง สังคม เศรษฐกิจ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ</p> <p>การเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ ๑ และ การกู้เอกราช</p> <p>๓. ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย สมัยอยุธยาเช่น การควบคุมกำลังคน และ ศิลปวัฒนธรรม</p>

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
		<p>การเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ ๒ การก่อกบฏ และการสถาปนาอาณาจักร ชนบุรี ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยสมัยธนบุรี</p> <p>๔. วิถีกรรมของบรรพบุรุษไทย ผลงาน ของบุคคลสำคัญของไทยและต่างชาติ ที่มีส่วน สร้างสรรค์ชาติไทย</p>
ม.๓	๑. วิเคราะห์พัฒนาการของไทย สมัยรัตนโกสินทร์ในด้านต่างๆ	<p>๑. การสถาปนากรุงเทพมหานคร เป็นราชธานีของไทย</p> <p>๒. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมั่นคง และ ความเจริญรุ่งเรืองของไทย ในสมัย รัตนโกสินทร์</p> <p>๓. บทบาทของพระมหากษัตริย์ไทย ใน ราชวงศ์จักรีในการสร้างสรรค์ ความเจริญ และความมั่นคงของชาติ</p> <p>๔. พัฒนาการของไทยในสมัย รัตนโกสินทร์ ทางด้านการเมือง การปกครอง สังคม เศรษฐกิจ และความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศ ตามช่วงสมัยต่างๆ</p> <p>๕. เหตุการณ์สำคัญสมัยรัตนโกสินทร์ ที่มี ผลต่อการพัฒนาชาติไทย เช่น การทำ สนธิสัญญาเบาว์ริงในสมัย รัชกาลที่ ๔ การปฏิรูปประเทศใน สมัยรัชกาลที่ ๕ การเข้าร่วม สงครามโลกครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ โดยวิเคราะห์สาเหตุปัจจัย และผล ของเหตุการณ์ต่าง ๆ</p> <p>๖. ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยใน สมัย รัตนโกสินทร์</p>

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
		๗. บทบาทของไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลง การปกครองจนถึงปัจจุบันในสังคมโลก

การจัดการเรียนรู้สู่ฐานสมรรถนะ

“การจัดการเรียนรู้สู่ฐานสมรรถนะ” ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียนรัฐบาลส่วนใหญ่ในประเทศไทยคือหลักสูตรแกนกลางของการศึกษาขั้นพื้นฐาน (อนุบาล๑ - มัธยมศึกษาปีที่ ๖) ที่มุ่งเน้นการวัดผลแบบสมรรถนะหรือการประยุกต์ใช้สิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้แทนการท่องจำเนื้อหา โดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หลักสูตรฐานสมรรถนะนี้จะเริ่มโครงการนำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาใน ๘ จังหวัดนำร่องครอบคลุม ๒๖๕ โรงเรียนในสังกัดต่าง ๆ ในปี ๒๕๖๕ และจะใช้อย่างเป็นทางการในทุกโรงเรียนในปี ๒๕๖๗ หลักสูตรฐานสมรรถนะ ๒๕๖๕ ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้ผู้เรียนมีสมรรถนะหลัก ๖ ด้าน ได้แก่

๑. สมรรถนะการจัดการตนเอง
๒. สมรรถนะการคิดขั้นสูง
๓. สมรรถนะการสื่อสาร
๔. สมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม
๕. สมรรถนะการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง และ
๖. สมรรถนะการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทย์การอย่างยั่งยืน

โดยสมรรถนะหลักเหล่านี้มีลักษณะไม่ขึ้นกับเนื้อหาของศาสตร์ใด ๆ แต่มีองค์ความรู้เชิงกระบวนการที่อาจประยุกต์ใช้กับศาสตร์หนึ่งหรือบูรณาการเข้ากับหลายศาสตร์เป็นองค์ประกอบสำคัญ ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ มีสมรรถนะสำคัญ ดังนี้

๑. สมรรถนะการจัดการตนเอง หมายถึง การที่ผู้เรียนรักและเห็นคุณค่าในมนุษย์ทุกคนรู้จักการพัฒนาสติปัญญา ตั้งเป้าหมายชีวิต กำกับตนเองให้รู้จักจัดการอารมณ์ ปัญหา และภาวะวิกฤต จนสามารถเข้าสู่สภาวะสมดุล (Resilience) เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมาย อีกทั้งยังมีสุขภาพแข็งแรงและความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น จากความหมายนี้อาจกล่าวได้ว่าสมรรถนะการจัดการตนเองมีอยู่ ๔ องค์ประกอบหลัก ได้แก่

- ๑) การเห็นคุณค่าของมนุษย์
- ๒) การมีเป้าหมายในชีวิต
- ๓) การจัดการอารมณ์
- ๔) การจัดการปัญหาและภาวะวิกฤต

๒. สมรรถนะการคิดขั้นสูง หมายถึง การที่ผู้เรียนสามารถคิด วิเคราะห์สังเคราะห์ และตัดสินใจอย่างมี วิจารณ์ญาณโดยใช้เหตุผลอย่างรอบด้าน มีคุณธรรมกำกับการตัดสินใจ ใช้ความเป็นเหตุเป็นผลที่ตั้งอยู่บนความ เข้าใจในความเชื่อมโยงของสิ่งต่าง ๆ ใช้จินตนาการ และความรู้สร้างทางเลือกใหม่เพื่อแก้ปัญหาที่ซับซ้อนได้อย่างมี เป้าหมาย ด้วยเหตุนี้ สมรรถนะการคิดขั้นสูงจึงมี ๔ องค์ประกอบหลัก ได้แก่

- ๑) การคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ
- ๒) การคิดเชิงระบบ
- ๓) การคิดสร้างสรรค์
- ๔) การคิดแก้ปัญหา

๓. สมรรถนะการสื่อสาร หมายถึง การที่ผู้เรียนสามารถรับรู้ รับฟัง ตีความ และส่งสารด้วยภาษาต่าง ๆ ทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษา โดยใช้กระบวนการคิด จนเกิดการเรียนรู้และความเข้าใจในระบบคุณค่า และการแก้ปัญหาร่วมกันผ่านการสื่อสารอย่างฉลาดรู้ สร้างสรรค์ มีพลัง และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนั้น สมรรถนะการสื่อสารจึงมี ๓ องค์ประกอบหลัก คือ

- ๑) การรับสารอย่างมีสติและตีความเพื่อให้เกิดความเข้าใจ
- ๒) การรับส่งสารบนพื้นฐานของความเข้าใจและความเคารพในความแตกต่างทางความคิดและ วัฒนธรรม
- ๓) การเลือกใช้วิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมและตั้งอยู่บนความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อบรรลุ วัตถุประสงค์ในการสื่อสาร

๔. สมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม หมายถึง การที่ผู้เรียนสามารถจัดระบบและกระบวนการทำงาน ทั้งด้วยตนเองและร่วมกับผู้อื่น โดยใช้การทำงานเป็นทีม มีการกำหนดแผนและขั้นตอน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ ตามเป้าหมาย มีภาวะผู้นำ มีความโปร่งใส มีการประสานความคิดเห็นที่แตกต่างสู่การตัดสินใจและแก้ปัญหา เป็นทีมอย่างรับผิดชอบต่อร่วมกัน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีและจัดการความขัดแย้งภายใต้สถานการณ์ที่ยุ้งยากได้ จึงเป็นที่มาของ ๓ องค์ประกอบหลักของสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม ได้แก่

- ๑) การเป็นสมาชิกที่ดีของทีมและมีภาวะผู้นำ
- ๒) การมีกระบวนการทำงานแบบร่วมมือกันอย่างเป็นระบบ
- ๓) การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและการจัดการความขัดแย้งระหว่างสมาชิกของทีม

๕. สมรรถนะการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง หมายถึง การที่ผู้เรียนปฏิบัติตนอย่างรับผิดชอบต่อทั้งในฐานะ พลเมืองไทยและพลโลก เคารพสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น เคารพในกฎกติกาและกฎหมาย มีส่วนร่วมทาง สังคมอย่างมีวิจารณ์ญาณ อยู่ร่วมกับผู้อื่นท่ามกลางความหลากหลาย เห็นคุณค่าของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีบทบาทในการตัดสินใจและสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยยึดมั่นในความเท่าเทียมเป็นธรรม ค่านิยม ประชาธิปไตย และสันติวิธี เพราะฉะนั้นนอกจากกล่าวได้ว่า สมรรถนะการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งมี ๔ องค์ประกอบหลัก ด้วยกัน ได้แก่

- ๑) การเคารพสิทธิเสรีภาพของมนุษย์
- ๒) การมีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่
- ๓) การมีส่วนร่วมอย่างมีวิจารณ์ญาณ
- ๔) การเป็นผู้สร้างการเปลี่ยนแปลง

๖. สมรรถนะการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน หมายถึง การที่ผู้เรียนมีความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับปรากฏการณ์ของโลกและเอกภพ รวมถึงความสัมพันธ์ของคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และธรรมชาติในชีวิตประจำวัน สามารถใช้และรู้เท่าทันวิทยาการเทคโนโลยี มีความอยากรู้ อยากรูเห็น ช่างสังเกต เห็นคุณค่า สามารถแก้ปัญหา หรือสร้างสรรค์นวัตกรรมได้เพื่อการดำรงชีวิตร่วมกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน สรุปได้ว่า สมรรถนะการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืนมีทั้งสิ้น ๔ องค์ประกอบหลัก ได้แก่

- ๑) การเข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นบนโลกและในเอกภพ
- ๒) การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เพื่อการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน
- ๓) การสร้าง ใช้ และรู้เท่าทันวิทยาการเทคโนโลยี
- ๔) การมีคุณลักษณะทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เพื่อเข้าใจระบบธรรมชาติและการทำงานร่วมกันอย่างยั่งยืน (กรมวิชาการ, ๒๕๖๖: ออนไลน์)

แนวคิด/แนวทางในการสอน ประวัติศาสตร์วิถีใหม่

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ เริ่มต้นที่ผู้สอน

พื้นฐานความรู้ ความเข้าใจทางด้านประวัติศาสตร์เป็นรากฐานความเข้าใจปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในยุคปัจจุบันที่นำไปสู่การวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และก่อให้เกิดมาตรการในการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ ปัญหาสำคัญในการเรียนประวัติศาสตร์คือ ผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญของวิชาประวัติศาสตร์ วิธีการสอนและวัดผลแบบท่องจำไม่ท้าทายหรือกระตุ้นให้คิด ทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่าย รวมถึงบริบทการศึกษาที่เปลี่ยนไป ผู้เรียนไม่สนใจเรียนประวัติศาสตร์ เนื่องจากไม่ใช่วิชาที่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ผลตอบแทนสูง ประกอบกับในมุมมองของครูผู้สอน การเรียนการสอนประวัติศาสตร์มีข้อจำกัดหลายประการ ประวัติศาสตร์เป็นนามธรรม เป็นอดีตที่หลงเหลือเพียงร่องรอยการเล่าขานที่พิสูจน์ไม่ได้ เป็นบทเรียนในอดีตที่ไม่น่าสนใจ เพราะต้องเคี้ยวเคี้ยวให้เด็กอ่านข้อมูลมากมาย ให้ทำรายงาน และสอนให้สนุกยาก

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพ น่าจะเริ่มต้นที่ผู้สอนตระหนักในความสำคัญของตนเองที่มีต่อประเทศชาติ และความสำคัญของประวัติศาสตร์ทั้งในแง่บทเรียนจากอดีต ศาสตร์ที่จำเป็นสำหรับการจัดการข้อมูลในยุคโลกาภิวัตน์ และศาสตร์ของการสืบค้นและทำความเข้าใจสังคมมนุษย์ในปัจจุบัน คุณค่าดังกล่าวจะนำไปสู่ความตั้งใจที่จะปรับเทคนิคการสอนที่หลากหลาย เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่น่าเบื่อหน่าย ผู้เรียนได้ปรับเปลี่ยนท่าทีมาเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน สนใจในเอกลักษณ์ท้องถิ่น และสำนึกในความเป็นชาติที่มีศาสนาเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ ก่อให้เกิดวัฒนธรรมไทยที่นานาประเทศยกย่อง ทั้งขนบประเพณี ศิลปกรรม มารยาท ความเอื้อเฟื้อ ความเมตตา และพระมหากษัตริย์ไทยจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ที่เป็นผู้นำก่อสร้างเมืองในดินแดนที่อุดมสมบูรณ์เป็นครัวของโลก เป็นประเทศที่มีความเจริญรุ่งเรืองเป็นเอกราชสืบมาจนถึงปัจจุบันนี้

ทั้งนี้ผู้สอนต้องศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และคำอธิบายรายวิชาให้เข้าใจ ชัดเจน (สอนอะไร สอนเรื่องนี้ไปทำไม) เมื่อผู้สอนเข้าใจเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของการสอนโดยไม่ลืมนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่หลักสูตรคาดหวังว่าจะเกิดขึ้นในตัวผู้เรียน รวมทั้งตรวจสอบความรู้ของตนเองในเรื่องที่จะสอนเกี่ยวกับบมโนทัศน์ (Concept) เนื้อหาสาระและแหล่งเรียนรู้ ก่อนเลือกแนวทางการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรและความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ที่ดีจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักถึงความสำคัญและเห็นคุณค่าของการเรียนประวัติศาสตร์ ได้เรียนรู้ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย สามารถดำรงชีวิตได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

ทิศทางของการสอนประวัติศาสตร์ในปัจจุบัน ไม่ใช่การสอนเรื่องราวในอดีต หรือเหตุการณ์ในอดีตอย่างเดียว แต่ต้องเชื่อมโยงประวัติศาสตร์กับการคิดวิเคราะห์ การคิดโดยใช้ข้อมูลพื้นฐานที่เป็นข้อเท็จจริงในอดีต คิดวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ โดยโยงเข้ากับปัญหาปัจจุบัน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ให้ความสำคัญกับการศึกษาแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น โดยเปิดโอกาส

ให้นักเรียนสังเกต สำนวนจากสถานที่จริง และได้สอบถาม ฟัง อ่าน จากผู้รู้ เพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของเรื่องราวซึ่งจะสร้างแรงบันดาลใจและความเข้าใจให้กับผู้เรียนได้มากขึ้น อีกเป้าหมายหนึ่งในการพัฒนาวิธีการสอนประวัติศาสตร์ คือ การสอนให้รู้จักตั้งคำถามและหาคำตอบด้วยตนเอง ซึ่งนำไปสู่การค้นคว้าจากสถานที่จริง ทั้งการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ในท้องถิ่น รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้รู้ในชุมชน ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน องค์ความรู้ที่ได้จะมาจากความเข้าใจ ไม่ใช่การท่องจำ ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ให้ความรู้เป็นผู้กระตุ้นกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เกิดประเด็นคำถามใช้คำถามที่ท้าทาย สร้างตระหนักรู้ให้ผู้เรียนเห็นว่า สิ่งที่เรียนรู้เป็นสิ่งที่จะช่วยให้อัตนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ฝึกให้คิดตรึงตรง เมื่อได้รับข้อมูลต่างๆ ที่สามารถหาได้จากแหล่งต่างๆ ครูต้องเปลี่ยนบทบาทตนเองโดยตระหนักว่าครูไม่ใช่ผู้รู้ทุกเรื่อง หรือนักเรียนจะต้องรับฟังข้อมูลความรู้จากครูฝ่ายเดียว แต่ครูต้องชี้แนะ จัดบรรยากาศและกิจกรรมที่เอื้อให้นักเรียน ได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองด้วยวิธีการต่างๆ โดยให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ ตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย เพื่อคิดพิจารณาว่าข้อมูลความรู้ที่ได้รับน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์มีมากมายหลายวิธี เช่น การจัดค่ายประวัติศาสตร์ โครงการประวัติศาสตร์ ทัศนศึกษา บทบาทสมมุติ การใช้ Time Line ช่วยในการคิดวิเคราะห์ การสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น การสอนเหล่านี้ผู้สอนสามารถเลือกให้เหมาะสมกับเนื้อหา ระดับ และวัยของผู้เรียน แต่หัวใจสำคัญของการเรียนการสอนประวัติศาสตร์แบบใหม่ คือ การฝึกให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ตีความ ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลหลักฐานอย่างรอบด้านและระมัดระวัง เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงก่อนจะนำข้อมูลมาสรุปเรียบเรียงในรูปแบบที่น่าสนใจ และมีเหตุผล การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ อย่างเพลิดเพลิน กระตุ้นให้อยากเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบสนองความอยากรู้อยากเห็น เป็นส่วนหนึ่งของสังคม และเกิดความรู้สึกร่วมกับความเป็นชาติ

สรุปได้ว่า การสอนประวัติศาสตร์ ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา วัตถุประสงค์ในการสอน การเป็นผู้สอนที่ดี ควรใช้ข้อคำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนกระตือรือร้นและสนใจที่จะเรียนและร่วมกิจกรรม

time line คือ อะไร : สอนอย่างไรจึงจะเรียกว่า time line

สำหรับครูประวัติศาสตร์ที่สนใจการวิเคราะห์หลักสูตรสาระประวัติศาสตร์คงพบ คำสำคัญในตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง เช่น เส้นเวลา หรือ time line ความจริงกับ ข้อเท็จจริง ความคิดเห็นกับข้อเท็จจริง การวิเคราะห์ตีความข้อมูล วิธีการทางประวัติศาสตร์ หรือ Historical method ซึ่งสำหรับผู้ที่ไม่ได้เรียนมาทางประวัติศาสตร์โดยตรง คำเหล่านี้จะสร้างความหงุดหงิดให้ไม่น้อย ในที่นี้จะเสนอแนวทางการใช้ time line ในกิจกรรมการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์

time line หรือเส้นเวลา คือ การเรียงลำดับเหตุการณ์ตามลำดับเวลา ซึ่งจะทำหน้าที่ เป็นเครื่องมือ สำหรับการทำความเข้าใจอดีตให้ชัดเจนขึ้น

ชื่อของ time line ชัดเจนว่าเกี่ยวข้องกับมาตรฐาน ส.๔.๑ (เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลา และยุคสมัยตามประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์ เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบ) จะเห็นว่า time line เป็นเรื่องของการใช้เวลา (ส่วนหนึ่ง) เพื่อวิเคราะห์เหตุการณ์ได้อย่างเป็นระบบ

ทั้งนี้ผู้สอนต้องเข้าใจก่อนว่า “เวลา” ในประวัติศาสตร์มีจุดหมายสำคัญคือ (๑) **เข้าใจเรื่องราวในอดีตของมนุษยชาติซึ่งมักบันทึกไว้ในรูปแบบต่างๆ กัน** ดังนั้นการจะเรียนรู้ อดีตได้ก็ต้องเรียนรู้เวลาในระบบต่างๆ เช่น จันทรคติ สุริยคติ ศักราช (ค.ศ. พ.ศ. ฮ.ศ. ร.ศ. จ.ศ. ม.ศ. และเทียบเวลาเหล่านี้ได้) ช่วงเวลา เช่น ทศวรรษ ศตวรรษ สหัสวรรษ จะได้เข้าใจว่า มีเหตุการณ์อะไร เกิดขึ้นที่ใด และเหตุการณ์นั้นๆ มีความสัมพันธ์กันอย่างไร (๒) **ใช้เวลาบอกเล่า เรื่องราวต่างๆ ได้ถูกต้อง** ซึ่งการบอกเล่านั้นจะกลายเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ต่อไป (๓) **เวลาเป็นเรื่องของนามธรรมและเกิดขึ้นตามระบบธรรมชาติแต่เครื่องมือบอกเวลา เป็นภูมิปัญญา**

ของมนุษย์ในอดีต ที่ควรจะเรียนรู้เพื่อพัฒนาต่อไปในอนาคต สำหรับ time line จะเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเหตุการณ์ในอดีต และฝึกฝนทักษะการคิดวิเคราะห์ (บรรลุเป้าหมายข้อที่ ๑) คือ ความเชื่อมโยงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ต่างๆ ว่าเหตุการณ์ใด เกิดก่อน เหตุการณ์ใดเกิดหลัง เหตุการณ์แต่ละเหตุการณ์มีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร อันจะ นำไปสู่บทสรุปได้ว่า ปัจจัยใดเป็นเหตุที่ทำให้เกิดเรื่องราวต่างๆ ขึ้น เรื่องราวมีการเปลี่ยนแปลง หรือคลี่คลายไปอย่างไร และส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างไรบ้าง นอกจากนี้ time line ยังช่วยให้เข้าใจลักษณะเฉพาะหรือเอกลักษณ์ของแต่ละสังคมด้วย

ตัวอย่างบัตรข้อความ เหตุการณ์สำคัญในโรงเรียน

..... โรงเรียนได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดดนตรี
..... อาคารเรียน “เฉลิมพระชนมพรรษา” เปิดใช้ครั้งแรก
..... มีห้องดนตรีในอาคารเรียนเฉลิมพระชนมพรรษา
..... คุณยายบุญมี บริจาคเครื่องดนตรีไทยให้โรงเรียน ๕๐ ชิ้น
..... โรงเรียนมีครูดนตรี (อาจารย์มณี ดวงชัย) คนแรก
..... นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เริ่มเรียนดนตรีไทยที่ห้องดนตรี
..... นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓ ซ้อมเล่นดนตรีไทยทุกวันศุกร์
..... โรงเรียนได้รับรางวัลโรงเรียนรางวัลพระราชทานเป็นครั้งแรก
..... โรงเรียนส่งคณะ “ดนตรีไทย” เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนเป็นครั้งแรก
..... โรงเรียนจัดซื้อเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายเพิ่มเติมอีก ๕ ชิ้น

ถ้าจะสังเกตเหตุการณ์ที่จะนำมาเรียงลำดับเหตุการณ์นี้ จะพบว่าเป็นเรื่อง **ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร** เท่านั้น ซึ่งก็คือข้อมูลหรือข้อเท็จจริง ซึ่งปราศจากการตีความหรือข้อคิดเห็น และเหตุการณ์ทุกเหตุการณ์จะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน (อันเกิดจากการรวบรวมข้อมูลของครู)

ตัวอย่างบัตรคำสั่ง สำหรับนักเรียน

๑. นักเรียนจับคู่ (๒ คน) ให้ทุกคู่เลือกบัตรข้อความ ๑ ข้อความ

๒. ศึกษาข้อความในบัตรของตน และร่วมคิดว่าจะหา “วัน เดือน ปี” ที่ตรงกับ เหตุการณ์ในข้อความนั้น จากที่ใด หรือถามใคร อ่านจากที่ไหน ดูได้จากแหล่งใด แล้วไปดำเนินการ ค้นหา “วัน เดือน ปี” ที่เกิดเหตุการณ์ นั้นขึ้น เติมลงในบัตรข้อความ

๓. นำบัตรข้อความนั้นมาเรียงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดก่อนไปหลังจนครบถ้วน ทุกเหตุการณ์ และช่วยกัน ตรวจสอบความถูกต้อง

๔. อ่านเหตุการณ์เรียงตามลำดับเวลาพร้อมกัน

๕. คิดวิเคราะห์เหตุการณ์ตามลำดับเวลาดังกล่าว แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

๕.๑ ทำไมโรงเรียนจึงกำหนดให้มีห้องดนตรีไทยในอาคารเรียนหลังใหม่

๕.๒ นักเรียนได้มีกิจกรรมเล่นดนตรีไทยอย่างต่อเนื่องเป็นผลมาจากสาเหตุใด

๕.๓ ทำไมโรงเรียนจึงได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดดนตรีไทย ฯลฯ

ตัวอย่าง time line

๒๕๐๘	โรงเรียนได้รับรางวัลโรงเรียนรางวัลพระราชทานเป็นครั้งแรก
๒๕๐๗	โรงเรียนได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดดนตรี
๒๕๐๓	โรงเรียนส่งคณะ “ดนตรีไทย” เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนเป็นครั้งแรก
มิถุนายน ๒๕๐๒	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓ ซ้อมเล่นดนตรีไทยทุกวันศุกร์
๒๕๐๒	โรงเรียนจัดซื้อเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายเพิ่มเติมอีก ๕ ชิ้น
๑๐ มกราคม ๒๕๐๐	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เริ่มเรียนดนตรีไทยที่ห้องดนตรี
๑ สิงหาคม ๒๔๙๖	โรงเรียนมีครูดนตรี (อาจารย์มณี ดวงชัย) คนแรก
๑๗ พฤษภาคม ๒๔๙๖	มีห้องดนตรีในอาคารเรียนเฉลิมพระชนมพรรษา
๑ ตุลาคม ๒๔๙๕	อาคารเรียน “เฉลิมพระชนมพรรษา” เปิดใช้ครั้งแรก
๒๖ กรกฎาคม ๒๔๙๔	คุณยายบุญมี บริจาคเครื่องดนตรีไทยให้โรงเรียน ๕๐ ชิ้น

ตัวอย่างนี้ ผู้สอนประวัติศาสตร์สำหรับนำไปปรับเรื่องราวในครอบครัวหรือในชุมชน สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ ครูอาจกำหนดแหล่งศึกษาหรือแหล่งสืบค้นให้นักเรียน แต่ละกลุ่ม เช่น วัดสำคัญในชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบล ศูนย์วัฒนธรรม พิพิธภัณฑ์ ในชุมชน โดยให้แต่ละกลุ่มสืบค้นว่าในแหล่งศึกษาที่ตนได้รับ มอบหมายให้รับผิดชอบนั้น มีข้อมูล เกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญในชุมชนอะไรบ้าง แล้วจัดช่วงเวลา กับเหตุการณ์นั้นๆ จัดทำเป็น บัตรข้อความ หลังจากตรวจสอบความถูกต้องแล้ว จึงให้ทุกกลุ่มนำทุกเหตุการณ์มาเรียงลำดับ เป็นเส้น เวลา หรือ time line แล้ววิเคราะห์ความเป็นเหตุเป็นผลของเหตุการณ์ต่างๆ

อันที่จริง เด็กๆ อาจสืบค้นเหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับตนเองและ ครอบครัว “ว่ามีอะไรเกิดขึ้น เมื่อไหร่” แล้วนำมาเรียงเป็น time line ได้ แต่ทักษะ นี้ เป็นทักษะพื้นฐานเบื้องต้น มุ่งหมายเพียงแต่การเรียงลำดับเหตุการณ์เป็นเท่านั้น ซึ่งอาจจะไม่ได้วิเคราะห์ในเชิงประวัติศาสตร์ว่า ทำไม อย่างไร หรือเป็นผลอย่างไรได้ ยกเว้นบางครอบครัวที่มีความเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตอย่างชัดเจน ซึ่งครูอาจหยิบยก นำมาเป็นตัวอย่าง เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเรื่องราวต่างๆ ในอดีตได้

ในกรณีที่นักเรียนเป็นผู้สืบค้นข้อมูลเหตุการณ์สำคัญด้วยตนเองนั้น ครูต้องสอน การแยกแยะข้อมูล โดยแยก ข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็น และการตีความออกจากกัน ส่วนประกอบของ time line คือ ช่วงเวลากับข้อเท็จจริง (ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร) เท่านั้น

แนวการสร้าง Time line

- กำหนดสถานการณ์
- กำหนดแหล่งศึกษา
- กำหนดช่วงสมัย
- กำหนดเอกสาร

เรียงลำดับวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ

สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ครูอาจกำหนดสถานการณ์ หรือประเด็นเรื่อง (ซึ่งควรสอดคล้องกับเนื้อหาที่นักเรียนต้อง เรียน ตามหลักสูตร เช่น ม.๑ เรียนสุโขทัย ม.๒ เรียนอยุธยา และธนบุรี ม.๓ เรียนรัตนโกสินทร์) เช่น การปฏิวัติ พ.ศ. ๒๔๗๕ เหตุการณ์พฤษภาทมิฬ เป็นต้น แล้วให้นักเรียนสืบค้น แหล่งข้อมูล รวบรวม ช่วงเวลากับข้อเท็จจริงมาจัดทำเป็น time line แล้วจึงวิเคราะห์ให้เข้าใจ ทำไม (Why) และ อย่างไร (How) รวมทั้งผลกระทบที่เกิดขึ้น

ในการกำหนดให้นักเรียนศึกษาช่วงสมัย เช่น สมัยสมัยอยุธยา ตอนต้น สมัยธนบุรี สมัยรัตนโกสินทร์ ครูอาจแบ่งกลุ่มแล้ว แล้วให้นักเรียนวางแผนสืบค้น หาข้อมูล “ช่วงเวลากับ

ข้อเท็จจริง” ของเหตุการณ์สำคัญ ในสมัยนั้นๆ แล้วช่วยกันสร้าง time line ติดไว้บนบอร์ด (ฝาผนัง) เพื่อให้ นักเรียนมี**ฐานความรู้** ว่าในช่วงเวลาที่ศึกษานั้นมีเหตุการณ์สำคัญใดเกิดขึ้นบ้าง (มีพระมหากษัตริย์พระองค์ใด มี พระราชกรณียกิจใด มีสงครามกับใคร เมื่อไหร่...) จากนั้น ครูจึงเข้าประเด็นศึกษาตามตัวชีวิตที่กำหนด เช่น

- สมัยสุโขทัย : วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย
- สมัยอยุธยาตอนต้น : วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักรอยุธยา
- สมัยธนบุรี : วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางเศรษฐกิจ สมัยธนบุรี

ในกรณีนี้ time line จะมีบทบาทเป็น**ฐานความรู้** “Who What Where When” สำหรับการสร้าง **ความรู้ใหม่** “Why และ How” ต่อไป

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือนักเรียนที่มีความพร้อม time line จะเป็นเครื่องมือสำคัญ ในการวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ และวินิจฉัย โดยเฉพาะตัวชีวิตที่กำหนดให้ “วิเคราะห์ประเด็นสำคัญของ ประวัติศาสตร์ไทย” การที่จะสามารถมีข้อสรุปดังกล่าวได้นั้น นักเรียนต้องมี**พื้นฐานความรู้**ในเรื่องที่เกี่ยวข้องมาก เพียงพอจึงจะวิเคราะห์ได้ time line จะช่วยให้ ผู้เรียนตรวจสอบตนเองได้ว่าตนมี**ฐานความรู้**เดิมเพียงพอหรือไม่ จำเป็นต้องหาข้อมูลเพิ่มเติม หรือไม่

การทำ time line ของนักเรียนที่มีความพร้อม ครูอาจมอบให้ศึกษาเอกสารทาง ประวัติศาสตร์ เช่น พระ ราชพงศาวดารกรุงเก่า ฉบับหลวงประเสริฐ จดหมายเหตุพานพลิต จดหมายเหตุของโยสต์ สเคาเต็น ประชุมศิลา จารึก พระราชพงศาวดารกรุงธนบุรี เป็นต้น แล้วนำมาจัดทำ time line ซึ่งจะช่วยให้ นักเรียนหลุดพ้นจากความน่า เบื่อหน่ายที่จะต้องจดจำข้อมูล อันมากมายได้ time line จะช่วยให้เข้าใจเรื่องราวโดยจัดการท่องจำออกจาก กระบวนการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ได้อย่างสิ้นเชิง โดยจะทำหน้าที่เป็น**ความรู้**เดิมที่นักเรียนจะนำมาเป็นข้อมูล สำหรับ การคิดวิเคราะห์ คิดวิพากษ์วิจารณ์ คิดวินิจฉัย นับเป็น **ความรู้ใหม่** ได้อย่างแท้จริง

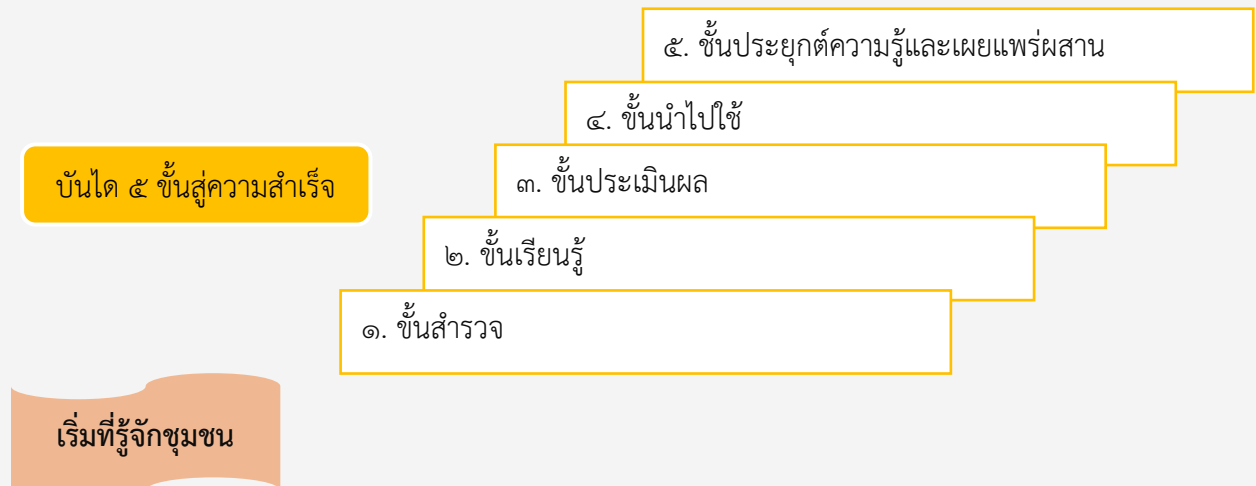
ชวนนักเรียนสู่ชุมชน : สืบค้นประวัติศาสตร์

นักเรียนจำนวนไม่น้อยที่ชอบนั่งมองออกนอกหน้าต่างชั้นเรียนในขณะที่ครูกำลังสอน อยู่ที่หน้าชั้นสุด สายตาของนักเรียนเหล่านั้นอาจเป็นป่าเขียวและภูเขาเทาหมื่น หรืออาจเป็น ชุมชนที่มีบ้านเขาอยู่ด้วย เด็กๆ คง

ไม่เข้าใจว่า ทำไมชีวิตการเรียนของเขาจึงวนเวียนอยู่แต่ตำรา และชั้นเรียนในเมื่อนอกชั้นเรียนมีองค์ความรู้ที่น่าตื่นตาตื่นใจอยู่เต็มไปหมด

แหล่งเรียนรู้นอกชั้นเรียนเป็นเสมือนห้องเรียนชีวิตขนาดใหญ่ ที่นอกจากไม่ต้อง ลงทุนสร้างแล้ว ยังเป็นชุมชนมหาศาสตร์ที่เราสามารถค้นพบความรู้ได้ไม่รู้จบ เนื่องจาก แหล่งเรียนรู้ในชุมชนมีวิถีชีวิตการทำมาหากิน และวัฒนธรรมที่สะสมสืบทอดส่งต่อกันมาจาก อดีตจนถึงปัจจุบัน จึงมีความรู้ซุกซ่อนอยู่ทุกหนแห่ง ชุมชนมีตลาด วัด บ้าน โบสถ์ ภาพถ่ายเก่าแก่ จิตรกรรมฝาผนัง อนุสรณ์สถาน พิพิธภัณฑสถาน ประเพณี พิธีกรรม และผู้คนของชุมชน ซึ่งยังมีชีวิต อยู่ในปัจจุบัน เป็นผู้รู้ประจำถิ่น ประชาชนชาวบ้าน แม่เพลงพื้นบ้าน ฯลฯ และในธรรมชาติรอบๆ ชุมชนยังมีสรรพชีวิตที่อยู่ในป่า บึง หนองน้ำ ที่ชาวบ้านได้ใช้เป็นแหล่งอาหาร เก็บหน่อไม้ เก็บเห็ด หาปลา และร่วมกันรักษาทรัพยากรเพื่อชีวิตที่ยั่งยืน บางชุมชนอาจมีสภาพนิเวศ ชายฝั่งทะเลที่เป็นแหล่งทำมาหากิน ประกอบอาชีพของชาวชุมชน ซึ่งสภาพจริงเหล่านี้เป็นแหล่ง เรียนรู้ที่มีคุณค่า ราคาไม่แพง ที่รอให้คุณครูพานักเรียนก้าวจากห้องเรียนไปค้นหาความรู้ ที่ซุกซ่อนอยู่ให้พบคุณครูท่านหนึ่งได้เล่าความประทับใจเมื่อจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายห้องท้ายๆ ที่ไม่ค่อยสนใจเรียนวิชาประวัติศาสตร์เท่าไรนักกว่า นักเรียนเริ่มตื่นเต้นและตื่นตัวตั้งแต่ทราบว่าเขาจะได้ไปค้นหาความเป็นมาของชุมชน ในสภาพจริงด้วยตัวของเขาเอง ส่งผลให้หลายเรื่องที่เคยคิดว่ายากกลายเป็นเรื่องง่าย นักเรียน ให้ความร่วมมือในทุกขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ ตั้งแต่ขั้นตอนของการวางแผนร่วมกับคุณครู ในประเด็นที่จะเรียนรู้ ตั้งใจอย่างดีในกิจกรรม การเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งจากการสัมภาษณ์ชาวชุมชน การจดบันทึกข้อมูล การบันทึกงาน การพยายามเข้าถึงชุมชน แม้จะดุซัดเขินแก้งก้างบ้าง แต่เด็กๆ ก็เรียนรู้อย่างสนุก มีประกายมาก เป็นสุข ไม่เหลือแหวงเบื่อหน่ายเหมือนอย่างที่อยู่ใน ชั้นเรียน ผู้เฒ่าในชุมชนก็เป็นสุขที่ได้เล่าประสบการณ์ในอดีตให้เด็กๆ ฟัง เป็นการลดช่องว่างระหว่างคนรุ่นเก่ากับเด็กรุ่นใหม่อย่างกลมกลืน

ความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนครั้งนั้น เริ่มต้นจาก คำถามง่ายๆ ของครูที่กระทบบความรู้อีกของนักเรียนว่า “หนูจะตอบว่าอะไร ถ้ามีคนต่างถิ่นถามว่า ร้านขายยาในชุมชนของเรามีกี่ร้าน อยู่ตรงไหนบ้าง” หลังจากใช้เวลาคิดหลายนาที เด็กๆ ก็ให้คำตอบที่ไม่ตรงกัน คำถามต่อมาคือ มีอะไรอีกบ้างที่คิดว่ารู้แต่เราไม่รู้เป็นที่มาของกิจกรรม “ตามล่าหาคำตอบ” โดยมีแผนผังถนนใหญ่และตรอกซอกซอยของชุมชนเป็นเสมือน “ลายแทง” ที่นักเรียนแต่ละกลุ่มถือเป็นกรอบขอบเขตของการค้นหาข้อมูลเบื้องต้น เพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับศาลเจ้าจีน ร้านขายกล้วยเตี้ยมัดไทย ร้านขายขนมหวาน ร้านกาแฟโบราณ ร้านสังฆภัณฑ์ ร้านขายยา บ้านไม้เก่า ร้านขายวัสดุก่อสร้าง ร้านขายเครื่องจักสาน ฯลฯ

แต่ละกลุ่มพยายามใช้ทักษะกระบวนการ ความสามารถเฉพาะตัวในการสำรวจ สัมภาษณ์ข้อมูล เบื้องต้น ในชุมชนของตนเอง เพื่อให้รู้จักชุมชนอย่าง แท้จริง ทั้งในเรื่องของสถานที่ที่น่าสนใจ การประกอบ อาชีพของชุมชน วิธีการดำเนินชีวิต “บัตรงานหรือ บัตรคำสั่ง” ที่ให้นักเรียนหาคำตอบด้วยตนเองจึงเป็น สิ่งจำเป็นควบคู่กับแผนผัง ชุมชนที่ให้ได้กระบุชื่อสถานที่ ต่างๆ กิจกรรมนี้ควรจบที่การให้เด็กบอกเล่าความรู้สึก ประทับใจ หรือแสดงความ คิดเห็น จากนั้นให้เด็กระดม ความคิดเห็นในกลุ่มของตนว่า อยากรู้เรื่องอะไรเพิ่มเติม เรื่องอะไรในชุมชนที่กลุ่ม สนใจ

ยากู้ เพิ่มขึ้น ขั้นตอน “รู้จักชุมชน” นี้จึงเป็นการกระตุ้นความคิดของนักเรียนสู่ “ประเด็นศึกษา” ซึ่งเป็น ขั้นตอนสำคัญของการสืบค้นทางประวัติศาสตร์

ตัวอย่างบัตรงานหรือบัตรคำสั่ง

๑. ร้านขายยาในชุมชนเรามีทั้งหมดกี่ร้าน

๒. สินค้าที่ขายในบ้านขายยามีประเภทใดบ้าง

.....

๓. คนขายยามีเชื้อสายใด.....

พื้นเพเป็นคนจังหวัดใด.....

ฯลฯ

ประเด็นสืบค้น

ความสนใจของเด็กๆ ที่ได้สังเกตและสำรวจชุมชน ของตนเองตามแ่งมุมที่ครูได้ วางแผนให้คิดวิเคราะห์ ก่อให้เกิดคำถามอย่างมาก หัวข้อที่กลุ่มเลือก การแสดง ความคิดเห็น ของเพื่อนๆ ทั้งในกลุ่มและนอกกลุ่ม ทำให้เกิด ความเข้าใจสภาพพื้นที่วิถีชีวิต วัฒนธรรม และความสัมพันธ์ ที่เชื่อมโยงกับการก่อสร้างชุมชนตั้งแต่อดีต รวมทั้ง การเปลี่ยนแปลงในช่วงเวลา ที่ผ่านมา ซึ่งเมื่อนำข้อมูล เหล่านั้นมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในชั้นเรียน นักเรียนได้พบ คำถามของ เรื่องราวที่น่าสนใจในหลายประเด็น เช่น กลุ่ม หนึ่งที่สนใจการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตจาก “ตลาดริมน้ำ” มาเป็น “ตลาดบก” ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ คำถาม

ที่ตามมา คือ ทำไม? อย่างไร? โดยใคร? เกิดอะไรกับชุมชนในช่วงเวลานั้น

ขั้นตอนหาคำตอบจากแหล่งเรียนรู้

จากการวางแผนร่วมกันในการสืบค้นหาคำตอบเบื้องต้น เด็กๆ ช่วยกันคิดว่า มีข้อมูล จากที่ไหนบ้างที่จะ ไขปริศนาเรื่องนี้ การอ่านประวัติความเป็นมาของชุมชน ศึกษาข้อมูลการสร้าง เชื้อนใหญ่กันแม่น้ำ ข้อมูลการสร้าง ถนนสายหลัก และเรื่องราวของการอพยพเข้ามาของคนต่างถิ่น จากการสืบค้นข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสาร ของห้องสมุดประชาชน รายงานของทางราชการ แม้จะยังไม่พบคำตอบที่ชัดเจนนัก แต่ก็ทำให้เด็กๆ เข้าใจ ปรับท่าทางสังคมในช่วงเวลาแห่ง การเปลี่ยนแปลงทางสังคมของชุมชน รวมทั้งตัดสินใจเดินเข้าสู่ชุมชนแห่งนี้ อีก ครั้งเพื่อสืบเสาะ เจาะข้อมูลให้ตรงประเด็น

ความมุ่งมั่นในการแสวงหาคำตอบ ทำให้เด็กๆ และคุณครูต้องวางแผนกันอย่าง ละเอียด เพื่อที่จะได้ข้อมูล ที่ต้องการให้มากที่สุดโดยรบกวนชาวชุมชนน้อยที่สุด การกำหนด หัวข้อ การสัมภาษณ์เป็นไปอย่างรอบคอบรัดกุม แบ่งงานรับผิดชอบในแต่ละส่วนอย่างชัดเจน เทคนิคการตั้งคำถามสัมภาษณ์ การใช้มารยาท การถ่ายภาพ การบันทึกข้อมูล ได้รับความสนใจ จากทุกกลุ่มที่เตรียมความพร้อมกันอย่างตั้งใจ

ความมุ่งมั่นในการแสวงหาคำตอบ ทำให้เด็กๆ และคุณครูต้องวางแผนกันอย่าง ละเอียด เพื่อที่จะได้ข้อมูล ที่ต้องการให้มากที่สุดโดยรบกวนชาวชุมชนน้อยที่สุด การกำหนด หัวข้อ การสัมภาษณ์เป็นไปอย่างรอบคอบรัดกุม

แบ่งงานรับผิดชอบในแต่ละส่วนอย่างชัดเจน เทคนิคการตั้งคำถามสัมภาษณ์ การใช้มารยาท การถ่ายภาพ การบันทึกข้อมูล ได้รับความสนใจ จากทุกกลุ่มที่เตรียมความพร้อมกันอย่างตั้งใจ

ที่สำคัญกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องที่เกิดจากความอยากรู้อยากเห็นของนักเรียน จะนำไปสู่การพัฒนาทางด้านทักษะ เจตคติ ค่านิยม และคุณธรรมต่างๆ ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยน ทักษะ การแก้ปัญหา ความร่วมมือ ร่วมใจกัน การทำงานเป็นทีม และที่สำคัญคือ การสรุปผล การเรียนรู้ที่ศาลเจ้ากลางชุมชนในบ่ายวันนั้น นอกจาก เด็กๆ จะได้เกิดองค์ความรู้ใหม่จาก การเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้แล้ว ยังค้นพบว่า มีทักษะการทำงานอีกหลายด้าน ที่เขาต้องฝึกฝน เพิ่มเติม เช่น การใช้ภาษาพูด การเข้าถึงผู้ใหญ่ในชุมชน การจดบันทึกข้อมูลให้ได้ใจความ ครบถ้วน อย่างรวดเร็ว เป็นต้น

สู่การประเมินผล

คุณครูบอกว่า ข้อมูลที่เด็กๆ ได้รับครั้งนั้นเป็นเสมือนภาพตัดต่อเป็นชิ้นๆ ที่ต้องตรวจ สอบความถูกต้อง ดีความ และสังเคราะห์ข้อมูล ซึ่งหลายกลุ่มต้องค้นคว้าเพิ่มเติมและเก็บข้อมูล จากชุมชนอีกครั้ง เพื่อให้คำตอบ ที่แต่ละกลุ่มได้รับมีความสมบูรณ์ขึ้น ความภาคภูมิใจใน การค้นพบคำตอบ ทำให้เด็กๆ แต่ละกลุ่มช่วยกันออกแบบ นำเสนอขั้นตอนและวิธีการแสวงหา ความรู้ ความรู้ที่กลุ่มได้รับ ปัญหาและอุปสรรคที่พบรวมทั้งแนวทางแก้ไข ซึ่งจะทำให้นักเรียน และครู สามารถประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม

ถนนสายบูรณาการ

ผลจากการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ทำให้เด็กๆ ทุกกลุ่มมีผลงานที่เขภาคภูมิใจ เก็บไว้เป็นข้อมูล สืบค้นในห้องสมุดของโรงเรียน สำหรับผู้สนใจจะนำไปใช้ศึกษา และเกิดประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนต่อไป

วันนี้ สายตาของเด็กๆ ที่มองออกไปนอกหน้าต่างห้องเรียนเปลี่ยนไปแล้ว การเรียนรู้อดีตไม่ใช่เรื่องน่าเบื่อ อีกต่อไป และคุณครูก็ไม่ลำบากใจที่จะจัดประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ๆ แก่นักเรียนที่รู้จักการจัดการเรียนรู้ ด้วยตัวเองอย่างเป็นระบบแล้ว

สรุปว่าการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับความรู้จากประสบการณ์จริง

ดูหนังดูละครแล้วย้อนกลับห้องเรียน

ชั่วโมงแรกของทุกเช้าแต่ละห้องเรียนจะถูกยึดเยียดให้เรียนคณิตศาสตร์ เพราะเชื่อว่า เวลาเช้าสมอง ของเด็กยังว่าง ปลอดโปร่ง สอนอะไรก็จะจำได้ง่ายจึงจัดให้เรียนเลขก่อน จะได้ จำได้ดี ผู้เขียนได้รับมอบหมาย ให้สอนคณิตศาสตร์และสังคมศึกษารวมทั้งประวัติศาสตร์ด้วย ซึ่งทั้งสองวิชานี้ใครๆ ก็ทราบว่าเป็นยาหม้อใหญ่ สำหรับเด็กเกือบทุกคนที่มีทัศนคติปลูกฝัง สืบทอดกันมาแต่ไหนแต่ไรทราบ ว่าไม่ชอบ ผู้เขียนต้องใช้จิตวิทยา บวกความตั้งใจเป็นอย่างมาก ที่จะเยียวยารักษาอาการไม่ชอบเรียนสองวิชานี้

ผู้เขียนสังเกตเห็นว่าทุกเช้าที่เด็กเข้าห้องเรียน ในห้องเรียนจะมีเสียงแย่งกันคุยเสียงดังมาก ไม่รู้ว่าเป็นเสียงใคร เป็นเสียงใครที่เดียว เขาไม่ได้ทะเลาะกัน เพราะมีทั้งเสียงพูดเล่าเรื่อง เสียงหัวเราะ และแสดงท่าทาง ซึ่งก็เป็นไปตามภาวการณ์ของละครดัง จับประเด็นได้ว่าแย่งกันเล่าเรื่อง “คมแฝก” ออกท่าทางเป็นที่สนุกสนาน ตื่นเต้น ครูเข้าไปยืนจ้องมองในห้องแล้วยังไม่มีใครสนใจเลย กว่าเหตุการณ์จะสงบได้ก็ต้องใช้เวลาพอสมควรทีเดียว หากครู เข้มงวดหักหาญน้ำใจให้เขา หยุดการกระทำ แต่ใจเขายังกังวลติดค้างอยู่เขาก็จะแอบวิพากษ์กันเมื่อลับหลังครู และเรียนไม่รู้เรื่อง สุดท้ายพาลเกลียดวิชาที่ครูพยายามยึดเยียดให้เขาเรียนอีกด้วย นี่เป็นช่วงเวลาวิกฤตสำหรับครู

ในช่วงเช้า ที่ครูต้องผจญ ยังไม่หมดเพียงเท่านี้ ภาคบ่ายวิชาประวัติศาสตร์ก็ไม่ทราบว่าจะใช้สูตรใด จัดตารางสอนทำไมต้องจัดวิชาประวัติศาสตร์ไว้ชั่วโมงบ่าย หนังสือก็ตั้ง หนังสือเริ่มทยอยสอนเรื่องก็โบราณ นามธรรมมองก็ไม่เห็นเป็นแต่เรื่องเล่า ของจริงอยู่ที่ไหน โกลก็โกล ถึงไปดู ก็ไม่รู้อะไรเป็นอะไร มีแต่ก้อนอิฐ ก้อนหินแตกๆ หักๆ ร้อนก็ร้อน น่าเบื่อไปหมด ไม่เห็นประโยชน์ ในการเรียน ฟังครูเล่าเฟลินดี หลับดีกว่า นี่คือปัญหาในการเรียนภาคบ่าย ทำยังไงจะให้เขายินดี ตื่นขึ้นมาเรียนรู้ด้วยความเต็มใจ

ผู้เขียนนึกถึงคมแฝกทันที เราต้องใช้คมแฝกมาจัดการกับเด็กที่ไม่ชอบเรียน ประวัติศาสตร์ ซึ่งผู้สอนเองก็อดใจพอสมควรที่จะจงใจให้เด็กๆ สนใจวิชาประวัติศาสตร์ เอาละยอมเสียเวลาคุยกับพวกเขาแบบเปิดใจสักชั่วโมง ครั้งแรกคิดอย่างนั้น แต่ผิดความคาดหมาย แทนที่จะเสียกลับได้ ได้อะไรจะเฉลยภายหลัง เป็นอันว่าชั่วโมงนั้นไม่มีครูและไม่มีนักเรียน มีแต่คมแฝก ร่วมเล่า ร่วมวิพากษ์วิจารณ์ ร่วมแสดงความคิดเห็นตัวละครที่แต่ละคนชอบ ชอบเพราะอะไร บางคนออกท่าออกทางตัวละครที่ตนเองประทับใจ ทำไม้ตายต่างๆ เป็นที่สนุกสนาน ไม่มีใครวอกแวกไปทางอื่นเลย แม้แต่เด็กที่เจียบขีมิไม่ยุ่งเกี่ยวกับใครยังนั่งอมยิ้มอย่างมีความสุข เมื่อผู้เขียนให้พวกเขาสรุปข้อคิดเห็น เขาก็ร่วมแสดงความคิดเห็นได้อย่างหลากหลาย มีความคิด ที่เราคาดไม่ถึงทีเดียว สีหน้าแววตาแต่ละคนบ่งบอกถึงความสุข ชั่วโมงนั้นนึกว่าจะเสียเวลา โดยเปล่าประโยชน์เสียแล้ว แต่ผิดความคาดหมายแทนที่จะเสียเวลา เรากลับได้ ได้รู้จักเด็ก ได้เข้าใจธรรมชาติของเด็ก ความต้องการของเด็ก ได้กระบวนกรที่จะจัดการกับเด็กๆ เมื่อจับจุดเด็กๆ ได้ แล้วว่าการเรียนในตำรานั้นน่าเบื่อ สิ่งที่เขาสนใจและมีส่วนร่วมต่างหากที่จะช่วยให้เขาเกิด การเรียนรู้อย่างมีความสุขและคงทน เราจะต้องทำนามธรรมให้เป็นรูปธรรม โดยให้เขามีส่วนร่วม จะได้เรียนรู้ที่มีความหมาย และจดจำได้คงทน

จากข้อค้นพบดังกล่าวผู้เขียนได้นำมาจัดการเรียนการสอนแบบแสดงบทบาทสมมติ โดยมีวัตถุประสงค์

๑. เพื่อปรับเปลี่ยนเจตคติให้นักเรียนสนใจวิชาประวัติศาสตร์
๒. เพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
๓. เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่คงทน

หลังจากนั้นผู้เขียนเริ่มวางแผนสอนโดยที่พวกเขาไม่รู้ตัวว่าเป็นบทเรียน โดยเมื่อถึงชั่วโมงเรียนผู้เขียนไม่สั่งให้หยิบหนังสือเรียนขึ้นมาจากโต๊ะแบบทุกครั้ง บอกว่าวันนี้ เราจะคุยกันแล้วผู้เขียนก็เริ่มนำสนทนาว่า ชั่วโมงนี้ใครอยากรู้อะไร ไม่ถามว่าใครอยากเรียน เรื่องอะไร นักเรียนทำหน้างกับคำถาม เจียบไม่มีเสียงตอบถามใหม่ ก็ชั่วโมงนี้เป็นวิชาประวัติศาสตร์ ไซ้ใหม่ ใครอยากรู้อะไรเกี่ยวกับอะไร ให้บอก ครูจะได้นำเสนอให้ถูกใจ ใจละ เจียบอิกไม่มีเสียงตอบ รอคำตอบอยู่นานพอสมควร สุดท้ายจึงรู้ว่าที่พวกเขาไม่ตอบเพราะไม่รู้จะตอบอย่างไรว่าไม่อยากรู้อะไร และไม่อยากรู้อะไรสักเรื่อง ถ้าอย่างนั้นเรามาเล่นละครกันเอาใหม่ คราวนี้เสียงตอบรับดีมาก กว่าจะเข้าทางครูได้นี่ก็ต้องเดินอ้อมเสียเหนื่อยทีเดียว หลังจากนั้นผู้เขียนเริ่มตั้งคำถามนำว่า จะแสดงละครอะไร เรื่องอะไร มีตัวละครกี่ตัว อะไรบ้าง แสดงอย่างไร ทำยังไง ละครเรื่องนี้ จะให้อะไรกับนักเรียนหรือผู้ชม อันนี้นักเรียนได้เริ่มกระบวนกรคิดโดยไม่รู้ตัวแล้ว ครูถามนำไปเรื่อยๆ ให้เขาได้ร่วมกันวางแผนจัดการเรื่องราวหรือเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์การสืบค้นหา ข้อมูลได้เข้าสู่เด็กๆ โดยไม่มีการเก็งงอน บทเรียนในประวัติศาสตร์ถูกหยิบยกมาสู่การวิพากษ์ วิจารณ์เพื่อการจัดทำละคร

สุดท้ายก็ร่วมกันกำหนดสถานการณ์ หัวข้อเรื่อง วางตัวผู้แสดงร่วมเตรียมการกำหนด วัตถุประสงค์ สร้างสถานการณ์และกำหนดบทบาทสมมติ เลือกผู้แสดง ผู้สังเกตการณ์/ผู้ชม ซึ่งผู้สังเกตการณ์/ผู้ชมนั้นมีความสำคัญไม่น้อยทีเดียว ต้องรู้ว่าการแสดงบทบาทสมมติที่จัดขึ้นนี้ มิได้มุ่งนำเสนอเพื่อความสนุกสนานความบันเทิง แต่ที่จริงแล้วจุดประสงค์ที่สำคัญมุ่งให้เกิดการเรียนรู้ เหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ไทย ฝ่ายวัตถุประสงค์ ก็ไม่ต้องซื้ออาหารคาวหวาน ควรใช้วัสดุเหลือใช้ ชื่อนี้ปลุกฝังการประหยัดและปลูกจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า ฝ่ายฉากต้องให้ดูสมจริง เวลาที่ใช้ในการแสดงต้องกระชับ นัดหมายวันแสดง ขึ้นตอนมากมาย แต่ทุกคนก็แบ่งงานกันได้ลงตัวไม่เก็งงอน มีผู้เสนอว่าทุกคนมีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ แล้วใครจะ

เป็นผู้ต้อนรับและบริการละ ข้อนี้ทุกคนลืม แต่ก็มีผู้เสนอแนวทางแก้ปัญหาได้ว่า เขาสามารถ ขวนน่องชั้นเล็กกว่า มาช่วยดูแลเรื่องน้ำดื่ม หยิบของใช้ได้ ต้อนรับผู้ชมได้ เป็นอันว่าหมดปัญหาไป

มาถึงขั้นตอนสำคัญคือ ชั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง ขั้นตอนนี้จะช่วยให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้เขียนจึงต้องร่วมอภิปรายสะท้อน ความคิดเห็นและสรุปประเด็นสำคัญในการ เรียนรู้ เป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป เพื่อให้เกิดแนวคิดกว้างขวางขึ้น โดยให้ข้อคิดว่าสิ่งที่ได้เรียนรู้ หรือพบเห็นมานั้น เป็นสิ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพื้นฐานความเป็นจริงในวิถีชีวิตทั้งนั้น

บรรยากาศการเรียนรู้ในครั้งนั้นเป็นที่ประทับใจของทุกฝ่าย นักเรียนเป็นอิสระเสรี สนุกสนาน มีชีวิตชีวา นักเรียนสมัครใจที่จะแสดงโดยคัดเลือกจากอาสาสมัคร ไม่บังคับ แบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบ ร่วมมือกันทำงาน เป็นทีม เช่น การตกแต่งฉาก การแต่งกาย การเตรียมสถานที่การช่วยกันซักซ้อมบทบาท ทุกคนมีอิสระทาง ความคิด ผู้สอนเป็นผู้ให้คำปรึกษา และผู้สนับสนุนการทำงานของนักเรียน

จากข้อมูลทั้งหมดที่เล่ามานี้สรุปว่าผู้เขียนได้นำวิธีการจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ มาจัดการเรียนรู้สาระประวัติศาสตร์เรื่องชาวบ้านบางระจัน นักเรียนตื่นเต้น กระตือรือร้น วางแผนงาน เขียนบท คัดเลือกคน แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ จัดเตรียมอุปกรณ์ สถานที่ ฉาก ฝึกซ้อมการแสดง โดยครู เป็นที่ปรึกษา จบการแสดงด้วยรอยยิ้ม สิ่งที่ได้รับทุกคนมีเจตคติที่ดี ต่อชาวบ้านบางระจัน รักหมู่คณะ รักความสามัคคี รักประเทศชาติ ห่วงแหนแผ่นดิน ที่สำคัญแต่ละคนได้แสดงศักยภาพในการแสดง การคิด สรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง จดจำคงทน สนุกสนาน ที่สำคัญคนที่อ่านไม่คล่องเรียนไม่เก่งเกิดความภูมิใจใน ตนเอง ค้นพบตนเอง กล้าแสดงออก เห็นคุณค่าของตนเอง และทุกคนในชั้นเรียนวิเคราะห์ได้แตกฉาน ไทยเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ ๒ เมื่อไหร่ ทำไม และมีผลอย่างไรต่อสังคมไทย ประวัติศาสตร์ไม่ใช่การท่องจำอีก ต่อไปสำหรับห้องเรียนนี้

เรียนเพลินๆ กับเส้นทางเดินประวัติศาสตร์

ขั้นตอนการพานักเรียนไปทัศนศึกษา

๑. ขั้นวางแผน (กำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดเรื่อง กำหนดสถานที่ กำหนดโปรแกรม กำหนดวิธีเดินทาง กำหนดค่าใช้จ่าย กำหนดกิจกรรม กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ ขออนุญาต ผู้บังคับบัญชา ขออนุญาตผู้ปกครอง ทำประกันชีวิต)
๒. ขั้นการเดินทางไปทัศนศึกษา (ดำเนินการตามโปรแกรมที่วางไว้ อาจให้ความรู้ ระหว่างการเดินทางและคำนึงถึงความปลอดภัย)
๓. ขั้นการศึกษาเรียนรู้นอกสถานที่ (ให้นักเรียนศึกษาและดำเนินการตาม กิจกรรมที่วางไว้ให้มีการบันทึกผลการศึกษา)
๔. ขั้นเดินทางกลับ (ดำเนินการตามโปรแกรมที่วางไว้ ระหว่างทางอาจให้แนวทาง การทำงานหลังกลับจากการไปทัศนศึกษาและให้คำนึงถึงความปลอดภัยระหว่าง การเดินทาง)
๕. ขั้นสรุปผลการเรียน (หลังสรุปผลการเรียนให้นักเรียนทำกิจกรรมและชิ้นงาน)
๖. ขั้นประเมินผล (ให้มีการประเมินผลหลังการไปทัศนศึกษาในด้านต่างๆ เพื่อการพัฒนา ควรประเมินทั้งคุณครูและนักเรียน)

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (๒๕๕๔). เพื่อนคู่คิด มิตรคู่ครู : แนวทางการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ประวัติศาสตร์.

ขั้นตอนการสอนประวัติศาสตร์ แบบ Active Learning

ขั้นตอนการสอนประวัติศาสตร์แบบ Active Learning ๕ ขั้นตอน

ขั้นตอนการสอนประวัติศาสตร์ 5 ขั้นตอน

๑. นำเสนอสถานการณ์

การนำเสนอสถานการณ์โดยการใช้การสังเกตของผู้เรียนและผู้สอนรวมกัน เพื่อให้พบข้อคิดเกี่ยวกับเรื่องราวเหตุการณ์หรือพฤติกรรมของบุคคลในประวัติศาสตร์ และเป็นการทบทวนความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิมเพื่อเชื่อมโยงความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวในอดีตทางประวัติศาสตร์ โดยการระบุและการสัมผัสจากสื่อต่างๆ ที่หลากหลาย อาทิ ภาพ แผนภูมิ ข่าวเหตุการณ์ สมุดเยี่ยมโรงเรียน วิดีทัศน์ เรื่องเล่า ตำนาน ฯลฯ แล้วตั้งคำถามผู้เรียนเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ทำไม เป็นต้น จากนั้นดำเนินการศึกษาขอบเขตและแนวทางปัญหาเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงโดยละเอียด แล้วให้ผู้เรียนคาดเดาคำตอบหรือกำหนดแนวทางที่คาดว่าเป็นไปได้ในรูปแบบของการตั้งสมมติฐาน

๒. ปฏิบัติการเรียนรู้ด้วยตนเอง

สอนให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการค้นคว้า และบอกแหล่งที่ผู้เรียนสามารถแสวงหาและรวบรวมหลักฐานได้ อาจกำหนดให้ในรูปแบบของการบอกบรรณานุกรมหรือหนังสืออ้างอิง และถ้าเป็นไปได้ผู้สอนอาจเตรียมหลักฐานเอกสารไว้เพื่อให้เกิดความสะดวกในการตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียน ประการหนึ่งที่สำคัญต้องมีการจำแนกประเภทของหลักฐานชั้นต้น ชั้นที่สอง และชั้นที่สามเพื่อความน่าเชื่อถือในหลักฐานเป็นเกณฑ์ เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นออกจากกัน โดยแบ่งผู้เรียนและหัวข้อทางประวัติศาสตร์เป็นกลุ่มช่วยกันระดมสมองเพื่อร่วมกันอภิปราย และอธิบายเหตุผลตามความคิดเห็นของผู้เรียนแต่ละคนการออกแบบในการนำเสนอผลการศึกษา (Time Line) ผู้สอนอาจใช้เทคนิคการเขียนผังความคิด (Mind Mapping) การลงไปศึกษาหาข้อมูลที่แหล่งวิทยากรในชุมชน ฯลฯ ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกรักนึกคิดเกี่ยวกับสิ่งที่รู้ด้วยตนเอง เป็นต้น

๓. นำเสนอ อภิปรายแนวคิด

การนำเสนอในรูปแบบ (Time Line) อภิปรายแนวคิดที่ผ่านการวิเคราะห์และสังเคราะห์แล้ว โดยการบรรยาย อภิปราย ให้นำสนใจ มีคุณค่า มีความต่อเนื่องเร้าใจผู้ฟังให้ติดตามการนำเสนอ

๔. สรุป เชื่อมโยง

การนำหลักฐานที่ผ่านการวิเคราะห์และประเมินคุณค่าแล้วมาตีความและสังเคราะห์เพื่อให้เกิดความเข้าใจข้อเท็จจริงในรูปแบบของแนวคิดรวบยอดหรือมโนทัศน์เป็นเรื่องราวๆ โดยนำหลักฐานหรือข้อเท็จจริงมาพิจารณา อธิบาย รวมถึงการเชื่อมโยงอดีต จนถึงปัจจุบัน และสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต แสดงความคิดเห็นประกอบแล้วจึงสรุปผสมผสานและสังเคราะห์เข้าด้วยกันกลายเป็นแนวคิดรวบยอดการเรียนรู้

๕. ขยาย ตรวจสอบ พัฒนา

เป็นการถ่ายทอดผลงานของผู้เรียนที่สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ เพื่อนำเสนอในกลุ่มย่อยๆ ให้เพื่อนๆ ตีชม และปรับปรุงแก้ไข หรือกระตุ้น เชิญชวนให้บุคคลนอกห้องเรียน รวมถึงชุมชน เห็นคุณค่า และมีจิตสำนึกในเรื่องราวอันดั่งมโนทัศน์ในอดีต โดยสอดแทรกหลักคุณธรรมจริยธรรมเข้าไปร่วมด้วย เป็นต้น (วิจารณ์ พอณิช, ๒๕๕๔)

บทบาทของครูผู้สอน

บทบาทของครูผู้สอน

วัลลี สัตยาชัย กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูมีบทบาทสำคัญในฐานะเป็นผู้อำนวยการให้นักเรียนคิดกระทำกิจกรรมด้านต่างๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ดังนี้

ประการแรก วางโครงสร้างบทเรียนด้วยสถานการณ์ปัญหาที่สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรและความสนใจของนักเรียน การตั้งปัญหาหรือสถานการณ์ให้ตรงประเด็นตามหลักสูตรเป็นหลักการสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ประการที่สอง ใช้คำถามท้าทายให้เกิดการสำรวจเพื่อนำไปสู่การสร้างมโนคติและเกิดการตรวจสอบแนวคิดของตนเองโดยการตั้งคำถามให้นักเรียนบอกถึงเหตุผลและอธิบายรายละเอียดของขั้นตอนการกระทำหรือแนวคิดต่างๆ การท้าทายให้นักเรียนตรวจสอบแนวคิด การใช้คำถามให้นักเรียนสามารถค้นพบหนทางหรือเหตุผลด้วยตนเองเป็นเทคนิคสำคัญที่ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ ทักษะในการคิดเชิงเหตุผลด้วยตนเองทั้งสิ้น

ประการที่สามช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดความชัดเจนในการสื่อสารนำเสนอคำศัพท์และแนะนำให้ใช้ภาษาและสัญลักษณ์ที่เหมาะสม ตลอดจนตั้งคำถามให้นักเรียนอธิบายและขยายความเพิ่มพูนครุควรแนะนำให้นักเรียนรู้ศัพท์หลังจากที่นักเรียนมีมโนติก่อน แต่ถ้านักเรียนได้รับคำศัพท์หรือสัญลักษณ์ก่อนมโนติก่อนนักเรียนพยายามจำโดยไม่เข้าใจทำให้มีเจตคติทางลบต่อการเรียนได้

ประการที่สี่ สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้และให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนในเวลาที่เหมาะสมหลักเลี่ยงการตีค่าหรือแก้ไขแนวคิดของนักเรียนใช้คำถามที่ให้นักเรียนสามารถค้นพบหนทางด้วยตนเอง

ประการที่ห้า พยายามทำความเข้าใจและค้นหารายละเอียดในคำตอบหรือแนวคิดของนักเรียนตลอดจนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อวินิจฉัยความก้าวหน้าในการเรียน

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ กล่าวถึงบทบาทครูผู้สอน ดังนี้

ประการที่ ๑ เป็นผู้อำนวยการความสะดวกในการเรียน ผู้สอนจะต้องมีวิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถที่จะเรียนรู้ได้ โดยกระตุ้นยั่วยุให้เกิดความอยากรู้อยากแสวงหาความรู้ ครูจึงต้องเป็นผู้เตรียมสถานการณ์ต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ ให้คำแนะนำ และอำนวยความสะดวกเสนอปัญหาที่สนใจให้แก่ผู้เรียน ตลอดจนจัดเตรียมประสบการณ์ สื่อ เครื่องมือต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการค้นหาคำตอบได้อย่างไม่เบื่อหน่าย

ประการที่ ๒ เป็นผู้เชี่ยวชาญในการป้อนความรู้ให้แก่ผู้เรียน (หากผู้เรียนต้องการ) พึงควรระมัดระวังการบอกคำตอบหรือข้อมูลแก่ผู้เรียน ควรกระตุ้นให้นักเรียนไปค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งอื่น

ประการที่ ๓ กระตุ้นแนะนำให้นักเรียนไปค้นคว้าข้อมูลข่าวสารอย่างลึกซึ้งโดยใช้คำถามที่กระตุ้นให้รู้จักคิดและไตร่ตรองได้เอง

ประการที่ ๔ แนะนำผู้เรียนให้เรียนรู้ผ่านขั้นตอนการเรียนรู้ที่ละขั้นและให้กำลังใจในการค้นคว้า

ประการที่ ๕ ครูต้องถ่ายทอดการใช้ทักษะกระบวนการค้นคว้าหาความรู้แก่ผู้เรียน ตลอดจนจัดเตรียมสื่อเอกสาร ทัศนูปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ต่างๆ (วิภาดา พินลา, ๒๕๖๐ : ๑-๑๙)

ตารางการขั้นตอนการสอนประวัติศาสตร์เชื่อมโยงเข้ากับบทบาทครูผู้สอน

ขั้นการสอนประวัติศาสตร์	บทบาทครูผู้สอน
๑. นำเสนอสถานการณ์	๑. ใช้สื่อการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ๒. กระตุ้นนักเรียนให้เกิดความสนใจให้ได้ เปิดประเด็นที่น่าสนใจ ๓. ใช้เวลาที่เหมาะสม ไม่ควรใช้เวลามากจนเกินไป เพราะความสนใจของนักเรียนจะเลยเถิด
๒. ปฏิบัติการเรียนรู้ด้วยตนเอง	๑. ออกแบบการจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ ๒. การให้คำชี้แจงที่ชัดเจน ๓. นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ๔. การออกแบบในการนำเสนอผลการศึกษา (Time Line)
๓. นำเสนอ อภิปรายแนวคิด	๑. นำเสนอในรูปแบบ Time Line
๔. สรุป เชื่อมโยง	๑. เรื่องราวที่เกิดขึ้นในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต
๕. ขยาย ตรวจสอบ พัฒนา	๑. การสนับสนุนให้นำผลิตภัณฑ์มาต่อยอดในการออกแบบขยายผลสู่ชุมชน และรุ่นต่อรุ่น

แหล่งเรียนรู้ วิถีตามบริบทของผู้เรียน

แหล่งเรียนรู้ วิถีชีวิตตามบริบทของผู้เรียน

แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น หมายถึง สถานที่สำคัญในท้องถิ่น ที่มีประวัติศาสตร์ ความเป็นมาพัฒนาการของสถานที่ บุคคล ฯลฯ ให้เห็นเป็นการเฉพาะ และสามารถสืบค้นได้ เช่น โรงเรียน วัด โบสถ์ อนุสาวรีย์ ตลาด ย่านการค้า แหล่งชุมชนโบราณ ป้ายจารึก โบราณวัตถุ พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่น การประกอบอาชีพ วิถีชีวิตวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ หรืออาจหมายถึง ประชาชนชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีประวัติศาสตร์ ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ผ่านแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ครูผู้สอนต้องเตรียมการก่อนลงพื้นที่ ชั้นการศึกษาแหล่งเรียนรู้ การนำเสนอผลการเรียนรู้ การสรุปผลการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ตามวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเป้าหมายสูงสุดของการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ คือให้ผู้เรียนตระหนักในความสำคัญของประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ชาติ รักและภูมิใจในท้องถิ่นและประเทศชาติต่อไป

นิคม ชมพูหลง กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง มวลประสบการณ์ หรือศูนย์รวมความรู้ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่และสามารถศึกษาหาความรู้ ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ให้เกิดความรู้ ความชำนาญ หรือความเชี่ยวชาญ ซึ่งความรู้เหล่านั้นเป็นสิ่งที่ทรงคุณค่าควรแก่การศึกษา สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งอาจเป็น

สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ป่าไม้ ภูเขาแม่น้ำลำธาร ทะเล สวนสาธารณะ พิพิธภัณฑ์ อุทยาน สวนสัตว์ ห้องสมุด สำนักวิทยบริการ ภูมิปัญญา วัฒนธรรม ประเพณีวิถีการดำรงชีวิต ตลอดจนข้อมูลข่าวสารสาระความรู้ สารสนเทศ อินเทอร์เน็ต เป็นต้นวิชาประวัติศาสตร์มีความจำเป็นต้องใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนโดยเฉพาะ เช่น

๑. หนังสือเรียนหรือแบบเรียน ในปัจจุบันมีหนังสือเรียนประกอบการเรียนการสอนที่มีเนื้อหาประวัติศาสตร์ ทั้งที่จัดทำโดยกระทรวงศึกษาธิการและสำนักพิมพ์เอกชนการเลือกใช้หนังสือเรียนว่าจะใช้เล่มใดจึงจะเหมาะสมขึ้นอยู่กับผู้สอนในการประเมินหนังสือเล่มนั้น ๆ

๒. หนังสืออ่านประกอบ โรงเรียนอาจจัดหาหนังสืออ่านประกอบวิชาที่มีเนื้อหาประวัติศาสตร์ภายใต้การแนะนำของผู้สอน ถ้าไม่มีงบประมาณผู้สอนอาจแนะนำให้นักเรียนไปยืมอ่านจากห้องสมุดได้

๓. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ สำหรับหลักฐานทางประวัติศาสตร์มีอยู่ ๒ ประเภท คือ

๓.๑ ประเภทที่เป็นเอกสารหรือลายลักษณ์อักษร เช่น ศิลปจารึก ตำนานจดหมายเหตุ พระราชพงศาวดาร บันทึกประจำวัน นิทานพื้นบ้าน เอกสารที่จัดพิมพ์โดยรัฐบาลหรือเอกชน ข่าวจากหนังสือพิมพ์ หรือวรรณคดีที่สำคัญ ๆ ซึ่งเกี่ยวกับประวัติศาสตร์

๓.๒ ประเภทที่เป็นวัตถุ ซึ่งใช้เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้ เช่น เหยียดที่ใช้ในสมัยต่าง ๆ แสตมป์ เครื่องประดับ เสื้อผ้า ภาพถ่าย ภาพวาด เป็นต้น

๔. ภาพยนตร์ สไลด์ วีดิทัศน์ วีซีดี สื่อการเรียนการสอนประเภทนี้นักเรียนให้ความสนใจมาก เพราะทำให้คำอธิบายของผู้สอนเป็นรูปธรรมมากขึ้น สื่อเหล่านี้จะมีเรื่องราวเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ เช่น การทำสงคราม อุตชีวประวัติ เหตุการณ์สำคัญ ที่เกิดขึ้น เป็นต้น

๕. เทปบันทึกเสียง ซีดี ผู้สอนอาจนำเทปบันทึกเสียงคำปราศรัยของบุคคล สำคัญในประวัติศาสตร์ มาให้นักเรียนฟังประกอบการสอนบทเรียนที่เกี่ยวข้องกับ อุตชีวประวัติหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ ผู้สอนสามารถนำเทปบันทึกเสียง ซีดีมาเปิดเพลงหรือดนตรีเพื่อเป็นสื่อได้เช่นกัน เพราะเพลงและดนตรีสะท้อนให้เห็นการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสมัยต่าง ๆ

๖. แผนที่ การเรียนการสอนวิชาที่มีเนื้อหาประวัติศาสตร์ควรมีแผนที่ ประกอบด้วย แผนที่ที่ใช้ควรเป็นแผนที่ทางประวัติศาสตร์ เช่น แผนที่แสดงให้นักเรียนทราบถึง อาณาเขตการปกครอง ความรุ่งเรืองของราชวงศ์สมัยต่าง ๆ ในอดีต เส้นทางการอพยพ การตั้งถิ่นฐาน เป็นต้น

๗. แผนภูมิแสดงเวลา จะช่วยให้ผู้เรียนเรียงลำดับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ได้อย่างถูกต้อง และสามารถใช้ได้เมื่อผู้สอนต้องการทบทวนเนื้อหาสาระที่ได้สอนไปแล้ว ผู้สอนอาจให้ผู้เรียนช่วยกันจัดทำแผนภูมิแสดงเวลา หลังที่ได้เรียนบทเรียนจบแล้ว

๘. แหล่งวิทยาการในชุมชน หมายถึง แหล่งวิทยาการในชุมชนที่ผู้สอนสามารถ นำมาประกอบการเรียนการสอน ได้แก่

๘.๑ วัด ผู้สอนสามารถใช้ประกอบบทเรียนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ประวัติวัฒนธรรม หรือความเจริญรุ่งเรืองของศิลปกรรมได้

๘.๒ โบราณสถานและโบราณวัตถุ การนำนักเรียนไปทัศนศึกษา โบราณสถานโบราณวัตถุช่วยให้ผู้เรียนเห็นภาพความเจริญในอดีตที่เป็นศิลปวัฒนธรรม และยังเป็นหลักฐานแสดงถึงความสามารถของมนุษย์ในอดีตอีกด้วย

๘.๓ พิพิธภัณฑ์ การนำผู้เรียนไปชมพิพิธภัณฑ์จะมีความหมาย และมีประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างยิ่ง ถ้าหากผู้สอนสามารถนำผู้เรียนไปชมในสาระ หรือโอกาสที่ทางพิพิธภัณฑ์ได้จัดรายการพิเศษและรายการนั้น สอดคล้องกับบทเรียนที่กำลังเรียนอยู่ นอกเหนือจากพิพิธภัณฑ์ สถานแห่งชาติแล้ว ผู้สอนอาจนำผู้เรียน ไปทัศนศึกษาพิพิธภัณฑ์ที่มีอยู่ในท้องถิ่น

๘.๔ ห้องสมุดของโรงเรียน มหาวิทยาลัย ส่วนราชการ เมื่อผู้สอน จัดกิจกรรมการอ่าน โดย มอบหมายงานให้ผู้เรียนไปอ่านหรือค้นคว้าหนังสืออ่าน ประกอบวิชาที่มีเนื้อหาประวัติศาสตร์

๘.๕ วิทยากรหรือบุคคลในท้องถิ่น คำบอกเล่าประสบการณ์ ข้อคิดเห็น ของวิทยากรหรือบุคคล เช่น ผู้อาวุโสในท้องถิ่นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจ เหตุการณ์ในยุคหรือสมัยนั้นได้ดียิ่งขึ้น (นิคม ชมพูหลง, ๒๕๔๕)

การออกแบบ และเลือกใช้สื่อ อุปกรณ์

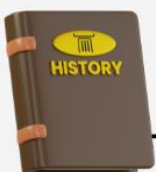

ใช้สื่อร่วมสมัยที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน
เช่น สื่อดิจิทัล การ์ตูนแอนิเมชัน

ใช้สื่อที่ส่งเสริมกระบวนการคิด เช่น สื่อเกม
สื่อเทคโนโลยีภาพเสมือนจริง (AR)

ใช้สื่อจากแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ เช่น
โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปะวัฒนธรรม ประเพณี
บุคคลสำคัญ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ราชวิถีชาวบ้าน

การวัดประเมินผล

๑. ใช้วิธีการประเมินผลตามสภาพจริง โดยเน้นการประเมินกระบวนการมากกว่าการประเมินความจำ
๒. ใช้วิธีการประเมินระหว่างเรียน เป็นกระบวนการพัฒนาผู้เรียน
๓. ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย เช่น การสัมภาษณ์ การสำรวจ การสอบถาม
ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การบริหารจัดการโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้และ ๑ รายวิชา
พื้นฐานประวัติศาสตร์ (๒๕๖๖, ๒๐ กุมภาพันธ์) ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๔๐ ตอนพิเศษ ๓๙ ง หน้า ๑๓
ตัวอย่างการวัดและประเมินผลเชิงบูรณาการ

๑. เป้าหมายการเรียนรู้ และวัตถุประสงค์การเรียนรู้โดยทั่วไป

➤ กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน

๑. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (การคิด การสื่อสาร)

๒. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย)

๓. มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด

๒. การวัดประเมินก่อนเรียน

➤ KPA (ที่จำเป็น/ส่งผลต่อการเรียนรู้) ข้อมูลนักเรียน จากภาคเรียนที่ผ่านมา ความถนัด
ความสนใจผลการสำรวจแนวความสามารถพิเศษด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์

๓. กำหนดจุดประสงค์ และกำหนดหลักฐานการเรียนรู้ และการวัดประเมินระหว่างเรียน

การเขียน story board (กาบไทย) การออกแบบเครื่องแต่งกายตัวละคร (ศิลปะ) การทำคลิปตัวอย่าง/ปชส.

(เทคโนโลยี) การอธิบายปรากฏการณ์ด้วยหลักวิทยาศาสตร์ (วิทยาศาสตร์)

๔. การวางแผนการจัดการเรียนรู้

➤ ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์

๑. ตั้งประเด็นศึกษา

๒. เสาะหาแหล่งข้อมูลหลักฐาน

๓. รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้ครบถ้วน

๔. วิเคราะห์ตรวจสอบประเมินคุณค่าหลักฐาน

๕. นำเสนอเรื่องราวที่ค้นพบได้อย่างมีเหตุผล และน่าสนใจ

๕. การวางแผนการจัดการเรียนรู้ และการเรียนรู้อย่างมีปฏิสัมพันธ์

- กระบวนการกลุ่ม
- การถกแถลง
- อภิปราย
- สร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- สื่อสารอย่างสร้างสรรค์
- การวางแผน

๖. การวัดประเมินหลังเรียน และการวัดประเมินระหว่างเรียน

- ละครประวัติศาสตร์ / การแสดงบทบาทสมมติ

วิธีการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้

วิธีการออกแบบแผนการเรียนรู้

๑ นำเสนอสถานการณ์

การนำเสนอสถานการณ์โดยการใช้การสังเกตของผู้เรียนและผู้สอนรวมกัน เพื่อให้พบข้อคิดเกี่ยวกับเรื่องราวเหตุการณ์หรือพฤติกรรมของบุคคลในประวัติศาสตร์ และเป็นการทบทวนความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม เพื่อเชื่อมโยงความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวในอดีตทางประวัติศาสตร์ โดยการระบุรู้และการสัมผัสจากสื่อต่างๆ ที่หลากหลาย อาทิ ภาพ แผนภูมิ ข่าวเหตุการณ์ สมุดเยี่ยมโรงเรียน วิดีทัศน์ เรื่องเล่า ตำนาน ฯลฯ แล้วตั้งคำถามผู้เรียนเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ทำไม เป็นต้น จากนั้นดำเนินการศึกษาขอบเขตและแนวทางปัญหาเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงโดยละเอียด แล้วให้ผู้เรียนคาดเดาคำตอบหรือกำหนดแนวทางที่คิดว่าเป็นไปได้ในรูปแบบของการตั้งสมมติฐาน การใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดหาคำตอบเช่น

๑. นำภาพการแต่งกายด้วยผ้าถุง ตัดบนกระดานให้นักเรียนสังเกต
๒. นักเรียนสังเกตเห็นอะไรบ้าง?
๓. นักเรียนเคยเห็นการแต่งกายดังในภาพหรือไม่ (หากเคยเห็น จากที่ไหน เมื่อไร)
๔. ครูบอกว่าวันนี้เราจะมาเรียนรู้เรื่องประวัติความเป็นมาของผ้าทออำเภอปากท่า

หรือใช้สื่อจากเหตุการณ์สำคัญๆ ในขั้นตอนการนำเสนอตัวอย่างเช่น การเสียกรุงศรีอยุธยา การชักชวนให้ผู้เรียนสังเกตเหตุการณ์ ชักชวนนักเรียนสังเกตเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างดู วิดีทัศน์ นักเรียนสังเกตเห็นอะไรบ้าง

๒ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

ผู้สอนให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการค้นคว้า และบอกแหล่งที่ผู้เรียนสามารถแสวงหาและรวบรวมหลักฐานได้ อาจกำหนดให้ในรูปของการบอกบรรณานุกรมหรือหนังสืออ้างอิง และถ้าเป็นไปได้ผู้สอนอาจเตรียมหลักฐานเอกสารไว้เพื่อให้เกิดความสะดวกในการตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียน ประการหนึ่งที่สำคัญต้องมีการจำแนกประเภทของหลักฐานขั้นต้น ขั้นที่สอง และขั้นที่สามเพื่อความน่าเชื่อถือในหลักฐานเป็นเกณฑ์ เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นออกจากกัน โดยแบ่งผู้เรียนและหัวข้อทางประวัติศาสตร์เป็นกลุ่มช่วยกันระดมสมองเพื่อร่วมกันอภิปราย และอธิบายเหตุผลตามความคิดเห็นของผู้เรียนแต่ละคน การออกแบบในการนำเสนอผลการศึกษา (Time Line) ผู้สอนอาจใช้เทคนิคการเขียนผังความคิด (Mind Mapping) การลงไปศึกษาหาข้อมูลที่แหล่งวิทยาการในชุมชน ฯลฯ ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับสิ่งที่รู้ด้วยตนเองเป็นต้น เช่น

๑. แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ ๓ คน (โดยคณะนักเรียน เก่ง กลาง อ่อน)

๒. ให้นักเรียนร่วมกันศึกษาข้อมูล เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นของปัญหาชายแดนไทยลาวบริเวณ ๓ หมู่บ้านของจังหวัดอุดรดิตถ์ ตามคำชี้แจง

๓. ครูให้คำแนะนำในการทำงานของนักเรียน

การลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง สามารถจัดเป็นกลุ่ม หรือเป็นรายบุคคล การเรียนรู้ในห้องเรียน นักเรียนบันทึกความรู้ที่ได้รับจากการศึกษานอกห้องเรียน

๓ นำเสนอ อภิปรายแนวคิด

การนำเสนอในรูปแบบ (Time Line) อภิปรายแนวคิดที่ผ่านการวิเคราะห์และสังเคราะห์แล้ว โดยการบรรยาย อภิปราย ให้นำสนใจ มีคุณค่า มีความต่อเนื่องเราให้ผู้ฟังให้ติดตามการนำเสนอ การนำเสนอที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูล เช่น

๑. ให้นักเรียนนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลปัญหาชายแดนไทยลาวบริเวณ ๓ หมู่บ้านของจังหวัดอุดรดิตถ์

๒. ครูบันทึกเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในกระดาษแถบประโยค

๔ สรุป เชื่อมโยง

การนำหลักฐานที่ผ่านการวิเคราะห์และประเมินคุณค่าแล้วมาตีความและสังเคราะห์เพื่อให้เกิดความเข้าใจข้อเท็จจริงในรูปแบบของแนวคิดรวบยอดหรือมโนทัศน์เป็นเรื่องราว โดยนำหลักฐานหรือข้อเท็จจริงมาพิจารณา อธิบาย รวมถึงการเชื่อมโยงอดีต จนถึงปัจจุบัน และสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต แสดงความคิดเห็นประกอบแล้วจึงสรุปผสมผสานและสังเคราะห์เข้าด้วยกันกลายเป็นความคิดรวบยอดการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนและครูร่วมกันสรุปผล และการให้ผู้เรียนเชื่อมโยงผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมา เช่น

๑. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปผลกระทบที่เกิดขึ้นของปัญหาชายแดนไทยลาวบริเวณ ๓ หมู่บ้านของจังหวัดอุดรดิตถ์

๒. ครูชวนให้นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมจากใบงานถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น

๕ ขยาย ตรวจสอบ พัฒนา

เป็นการถ่ายทอดผลงานของผู้เรียนที่สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ เพื่อนำเสนอในกลุ่มย่อยๆ ให้เพื่อนๆ ทิชม และปรับปรุงแก้ไข หรือกระตุ้น เชิญชวนให้บุคคลนอกห้องเรียน รวมถึงชุมชน เห็นคุณค่า และมีจิตสำนึกในเรื่องราวอันดีงามในอดีต โดยสอดแทรกหลักคุณธรรมจริยธรรมเข้าไปร่วมด้วย เป็นต้น

หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง	ชั่วโมง
๑	ประวัติความเป็นมาของผ้าทออำเภอปากท่า	๑
	ลายผ้าทอ	๑
	กว่าจะเป็นผ้าทอ	๑

เช่น ให้นักเรียนศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นของปัญหาชายแดนไทยลาวบริเวณ ๓ หมู่บ้านของจังหวัดอุดรดิตถ์ โดยสามารถสอบถามจากบุคคลในชุมชนอินเทอร์เน็ต ห้องสมุด แล้วนำเสนอ การพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ ต่อไป

ตัวอย่างแผนการเรียนรู้

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัดการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ป.3/2 แสดงลำดับเหตุการณ์สำคัญของโรงเรียนและชุมชนโดยระบุหลักฐานและแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

ออกแบบกิจกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
รายวิชาประวัติศาสตร์ หน่วยที่ ๑ เรื่อง ประวัติความเป็นมาของผ้าทออำเภอปากท่อ
ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๓

ขั้นที่ ๑ นำเสนอสถานการณ์

๑. นำภาพการแต่งกายด้วยผ้าถุง ตัดบนกระดานให้นักเรียนสังเกต
๒. นักเรียนสังเกตเห็นอะไรบ้าง?
๓. นักเรียนเคยเห็นการแต่งกายดังในภาพหรือไม่ (หากเคยเห็น จากที่ไหน เมื่อไร)
๔. ครูบอกว่าวันนี้เราจะมาเรียนรู้เรื่องประวัติความเป็นมาของผ้าทออำเภอปากท่อ

<https://web.facebook.com/ปากทอผ้าทอมือจกลาย> by กลุ่มทอผ้าสวยด้วยภูมิปัญญาFacebook

(๑) ฐานิตาผ้าทอ - กลุ่มทอผ้าบ้านนาไร่เดียวผ้าจกโบราณอำเภอปากท่อ จ.อุตรดิตถ์ | Facebook

ขั้นที่ ๒ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

๑. ลงมือสืบค้นข้อมูลในประเด็น ผ้าทอมาจากไหน

คำชี้แจง ให้นักเรียนช่วยกันลงมือปฏิบัติดังนี้

๑. ครูแบ่งกลุ่มให้นักเรียนกลุ่มละ ๓ คน
๒. ครูตั้งคำถามที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับ เรื่อง ประวัติความเป็นมาของผ้าทออำเภอปากท่า
๓. ช่วยกันหาวิธีและลงมือสืบค้น รวบรวมข้อมูลประวัติความเป็นมาของผ้าทอ จากแหล่งข้อมูลที่นำเชื่อถือ และหลากหลาย(ใบความรู้และคลิปวิดีโอ)
๔. ออกแบบและนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ (ผังมโนทัศน์)

ขั้นที่ ๓ นำเสนอ อภิปรายแนวคิด

- นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอ

ขั้นที่ ๔ สรุป เชื่อมโยง

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป Timeline ประวัติความเป็นมาของผ้าทออำเภอปากท่า (เส้นเวลา)

ขั้นที่ ๕ ขยาย ตรวจสอบ พัฒนา

-

สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. รูปภาพการแต่งกายจากอดีต-ปัจจุบันจาก google
๒. ประวัติความเป็นมาของผ้าทออำเภอปากท่า ผ้าทออำเภอปากท่า จังหวัดอุตรดิตถ์ ความงดงามที่บรรจงสร้างลงในผ้าทอ - นสพ. แผ่นดินไทยโพสต์ (pandinthaipost.com)
๓. คลิปวิดีโอการเล่นตีลาย วิดีโอศิลปะการต่อสู้ตีลาย การเล่นทอถิ่น อำเภอปากท่า จังหวัดอุตรดิตถ์ ตอนที่ ๑ - YouTube)
๔. ใบความรู้ ผ้าทออำเภอปากท่า จังหวัดอุตรดิตถ์ ความงดงามที่บรรจงสร้างลงในผ้าทอ - นสพ. แผ่นดินไทยโพสต์ (pandinthaipost.com)

ออกแบบกิจกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

รายวิชาประวัติศาสตร์ หน่วยที่ ๑ เรื่อง ลายผ้าทออำเภอปากท่อ
ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๓

ขั้นที่ ๑ นำเสนอสถานการณ์

๑. ครูแต่งการด้วยผ้าถุงอำเภอปากท่อ
๒. ครูนำภาพจิ๊กซอว์ลายผ้าทอมาให้นักเรียนได้เล่นก่อนเข้าสู่บทเรียน ซึ่งลายผ้าในจิ๊กซอว์เป็นลายเดียวกับผ้าทอที่ครูนุ่ง
๓. ครูจึงอธิบายต่อว่าวันนี้เราจะมาเรียนรู้ลายผ้ากัน

(๑) ทอผ้าสวยด้วยภูมิปัญญา | Fak Tha | Facebook

ขั้นที่ ๒ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

๑. มือสืบค้นข้อมูลในประเด็น ปลายผ้าทอ

คำชี้แจง ให้นักเรียนช่วยกันลงมือปฏิบัติดังนี้

๑. ครูแบ่งกลุ่มให้นักเรียนกลุ่มละ ๓ คน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องปลายผ้าตามฐานซึ่งมีทั้งหมด ๖ ฐานการเรียนรู้
๒. ครูแจกใบงานให้นักเรียนลงมือสืบค้นหาความคำตอบตามฐานการเรียนรู้กลุ่มไหนค้นหาคำตอบได้รวดเร็วและถูกต้องจะเป็นผู้ชนะและได้คะแนนเต็ม

ปลายผ้าทอ

๑. ปลายข้าวพันก้อน
๒. ปลายดอกทานตะวัน
๓. ปลายนาคเต็มตัว
๔. ปลายน้ำไหลโยก
๕. ปลายดาวล้อมเดือน
๖. ปลายข้าวหลาวตัด
๗. ปลายดาวกระจาย
๘. ปลายหอบอิงออย
๙. ปลายดอกประดู่
๑๐. ปลายนาคสี่หัว
๑๑. ปลายดอกกุหลาบ
๑๒. ปลายน้ำไหล

ชั้นที่ ๓ นำเสนอ อภิปรายแนวคิด

- นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอ

ชั้นที่ ๔ สรุป เชื่อมโยง

- นักเรียนและครูช่วยกันสรุปบททวนเรื่องลายผ้าทอร่วมกัน

ชั้นที่ ๕ ขยาย ตรวจสอบ พัฒนา

-

สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. รูปภาพจี้กซอว์ผ้าทอ [ทอผ้าสวยด้วยภูมิปัญญา | Fak Tha | Facebook](#)
๒. รูปภาพผ้าทออำเภอปากท่า (๑) [ฐานิตาผ้าทอ - กลุ่มทอผ้าบ้านนาไร่เดียวผ้าจกโบราณอำเภอปากท่า จ.อุตรดิตถ์ | Facebook](#)
๓. ใบงาน

ออกแบบกิจกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
รายวิชาประวัติศาสตร์ หน่วย ปัญหาชายแดนไทยลาวบริเวณ ๓ หมู่บ้านของจังหวัดอุดรดิตถ์
เรื่อง สาเหตุของปัญหา เวลา ๑ ชั่วโมง ระดับชั้น ป.๔-ป.๖

ขั้นที่ ๑ นำเสนอสถานการณ์

๑. ชักชวนนักเรียนสังเกตเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างดู วิดีทัศน์ นักเรียนสังเกตเห็นอะไรบ้าง
๒. ให้นักเรียนดู วิดีทัศน์ <https://youtu.be/We๗FAwgBXIY>
๓. เพิ่มภาพแผนที่ ๓ หมู่บ้านเพิ่มเติม

ใช้สื่อจากเหตุการณ์สำคัญๆ ในขั้นตอนการนำเสนอตัวอย่างเช่นการเสียกรุงศรีอยุธยา

- คำชี้แจง ช่วยกันศึกษารวบรวมข้อมูลวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาชายแดนไทยลาวบริเวณ ๓ หมู่บ้านจังหวัดอุดรดิตถ์
๑. บอกสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาชายแดนไทยลาวบริเวณ ๓ หมู่บ้านจังหวัดอุดรดิตถ์
 ๒. ออกแบบ นำเสนอผลการศึกษา

ขั้นที่ ๒ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

๑. แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ ๓ คน (โดยคณะนักเรียน เก่ง กลาง อ่อน)
๒. ให้นักเรียนร่วมกันศึกษาข้อมูล ปัญหาชายแดนไทยลาวบริเวณ ๓ หมู่บ้านของจังหวัดอุดรดิตถ์

ตามคำชี้แจง

๓. ครูให้คำแนะนำในการทำงานของนักเรียน
- ขั้นที่ ๓ นำเสนอ อภิปรายแนวคิด
๑. ให้นักเรียนนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูล
 ๒. ครูบันทึกเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในกระดานแถบประโยค

ขั้นที่ ๔ สรุป เชื่อมโยง

๑. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาเหตุของการเกิดปัญหาชายแดนไทยลาวบริเวณ ๓ หมู่บ้านของจังหวัดอุดรดิตถ์

๒. ครูชวนให้นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากสาเหตุที่ค้นพบ

ขั้นที่ ๕ ขยาย ตรวจสอบ พัฒนา

ให้นักเรียนศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยสอบถามจากบุคคลในชุมชนอินเทอร์เน็ต ห้องสมุด แล้วนำเสนอในชั่วโมงต่อไป

สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. วีดิทัศน์ <https://youtu.be/We๗FAwgBXIY>
๒. ใบความรู้
๓. แผนที่ google

ออกแบบกิจกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
รายวิชาประวัติศาสตร์ หน่วย ปัญหาชายแดนไทยลาวบริเวณ ๓ หมู่บ้านของจังหวัดอุดรดิตถ์
เรื่อง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เวลา ๒ ชั่วโมง ระดับชั้น ป.๔-ป.๖

ขั้นที่ ๑ นำเสนอสถานการณ์

๑. ชักชวนนักเรียนสังเกตเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างดู วิดีทัศน์ นักเรียนสังเกตเห็นอะไรบ้าง
๒. ให้นักเรียนดู วิดีทัศน์ <https://youtu.be/We๗FAwgBXIY>
๓. แผนที่ ๓ หมู่บ้าน

ขั้นที่ ๒ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

๑. แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ ๓ คน (โดยคณะนักเรียน เก่ง กลาง อ่อน)
๒. ให้นักเรียนร่วมกันศึกษาข้อมูล เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นของปัญหาชายแดนไทยลาวบริเวณ ๓ หมู่บ้านของจังหวัดอุดรดิตถ์ ตามคำชี้แจง
๓. ครูให้คำแนะนำในการทำงานของนักเรียน

คำชี้แจง ช่วยกันศึกษารวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นของปัญหาชายแดนไทยลาวบริเวณ ๓ หมู่บ้านจังหวัดอุดรดิตถ์

๑. บอกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นของปัญหาชายแดนไทยลาวบริเวณ ๓ หมู่บ้านจังหวัดอุดรดิตถ์
๒. ออกแบบ นำเสนอผลการศึกษา

ขั้นที่ ๓ นำเสนอ อภิปรายแนวคิด

๑. ให้นักเรียนนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูล
๒. ครูบันทึกเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในกระดานแถบประโยค

ขั้นที่ ๔ สรุป เชื่อมโยง

๑. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นของปัญหาชายแดนไทยลาวบริเวณ ๓ หมู่บ้านของจังหวัดอุดรดิตถ์
๒. ครูชวนให้นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมจากใบงานถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ขั้นที่ ๕ ขยาย ตรวจสอบ พัฒนา

ให้นักเรียนศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยสามอบถามจากบุคคลในชุมชนอินเตอร์เน็ต ห้องสมุด แล้วนำเสนอในชั่วโมงต่อไป

สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. วิดีทัศน์ <https://youtu.be/We๗FAwgBXIY>
๒. ใบความรู้
๓. แผนที่ google

ออกแบบกิจกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
รายวิชาประวัติศาสตร์ หน่วย ปัญหาชายแดนไทยลาวบริเวณ ๓ หมู่บ้านของจังหวัดอุดรดิตถ์
เรื่อง การเปลี่ยนแปลงหลังเกิดเหตุการณ์ เวลา ๑ ชั่วโมง ระดับชั้น ป.๔-ป.๖

ขั้นที่ ๑ นำเสนอสถานการณ์

๑. ชักชวนนักเรียนดูการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นระหว่างดู วิดีทัศน์ นักเรียนสังเกตเห็นอะไรบ้าง
๒. ให้นักเรียนดู วิดีทัศน์ <https://youtu.be/We๗FAwgBXIY>
๓. แผนที่ ๓ หมู่บ้าน

ขั้นที่ ๒ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

๑. แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ ๓ คน (โดยคณะนักเรียน เก่ง กลาง อ่อน)
๒. ให้นักเรียนร่วมกันศึกษาข้อมูล การเปลี่ยนแปลงหลังเกิดเหตุการณ์ปัญหาชายแดนไทยลาวบริเวณ ๓ หมู่บ้านของจังหวัดอุดรดิตถ์ ตามคำชี้แจง
๓. ครูให้คำแนะนำในการทำงานของนักเรียน

คำชี้แจง ช่วยกันศึกษารวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังเกิดเหตุการณ์ปัญหาชายแดนไทยลาวบริเวณ ๓ หมู่บ้านจังหวัดอุดรดิตถ์

๑. บอกการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังเกิดเหตุการณ์ปัญหาชายแดนไทยลาวบริเวณ ๓ หมู่บ้านจังหวัดอุดรดิตถ์
๒. ออกแบบ นำเสนอผลการศึกษา

ขั้นที่ ๓ นำเสนอ อภิปรายแนวคิด

๑. ให้นักเรียนนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูล
๒. ครูบันทึกเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในกระดานแถบประโยค

ขั้นที่ ๔ สรุป เชื่อมโยง

๑. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังเกิดเหตุการณ์ปัญหาชายแดนไทยลาวบริเวณ ๓ หมู่บ้านของจังหวัดอุดรดิตถ์
๒. ครูชวนให้นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมจากใบงานถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังเกิดเหตุการณ์

ขั้นที่ ๕ ขยาย ตรวจสอบ พัฒนา

ให้นักเรียนศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยสอบถามจากบุคคลในชุมชนอินเทอร์เน็ต ห้องสมุด แล้วนำเสนอในชั่วโมงต่อไป

สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. วิดีทัศน์ <https://youtu.be/We๗FAwgBXIY>
๒. ใบความรู้
๓. แผนที่ google

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เชื้อนสิริกิต์อุตรดิตถ์บ้านเรา วิชา ประวัติศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

หน่วยการเรียนรู้	ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	หมายเหตุ
เชื้อนสิริกิต์อุตรดิตถ์บ้านเรา	กว่าจะเป็นเชื้อนสิริกิต์	๑	
	เชื้อนสิริกิต์กับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป	๑	
	ศูนย์การเรียนรู้ ชีววิถี	๑	
	สวนสุมาลัย	๑	
รวม		๔	

กิจกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง กว่าจะเป็นเชื้อนสิริกิต์

ขั้นที่ ๑ นำเสนอสถานการณ์

๑. กิจกรรม ภาพอะไรเอ่ย...??

- นำภาพเชื้อนสิริกิต์รูปแบบจิ๊กซอร์มาให้ให้นักเรียนช่วยกันต่อภาพให้

สมบูรณ์ (แบ่งกลุ่มกลุ่มละ ๕ คนคละชายหญิง)

- ภาพที่ต่อได้คือภาพอะไร (แนวคำตอบ เชื้อนสิริกิต์)
- นักเรียนคิดว่าทำไมต้องมีเชื้อน? (นำ post it มาแปะบนกระดาน)
- ร่วมกันแสดงความคิดเห็นจากข้อมูลที่เพื่อนร่วมห้องนำเสนอ
- ร่วมกันคิดหาวิธีการสืบค้นข้อมูลที่สามารถสืบค้นได้จากแหล่งใดบ้าง

ขั้นที่ ๒ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

๑. ลงมือสืบค้นในประเด็น ประวัติความเป็นมาของเชื้อนสิริกิต์เป็นอย่างไร ทำไมต้องมีการสร้างเชื้อน (แหล่งข้อมูล: ข้อมูลจาก internet) (วิธีการประวัติศาสตร์ขั้นที่ ๑-๔)

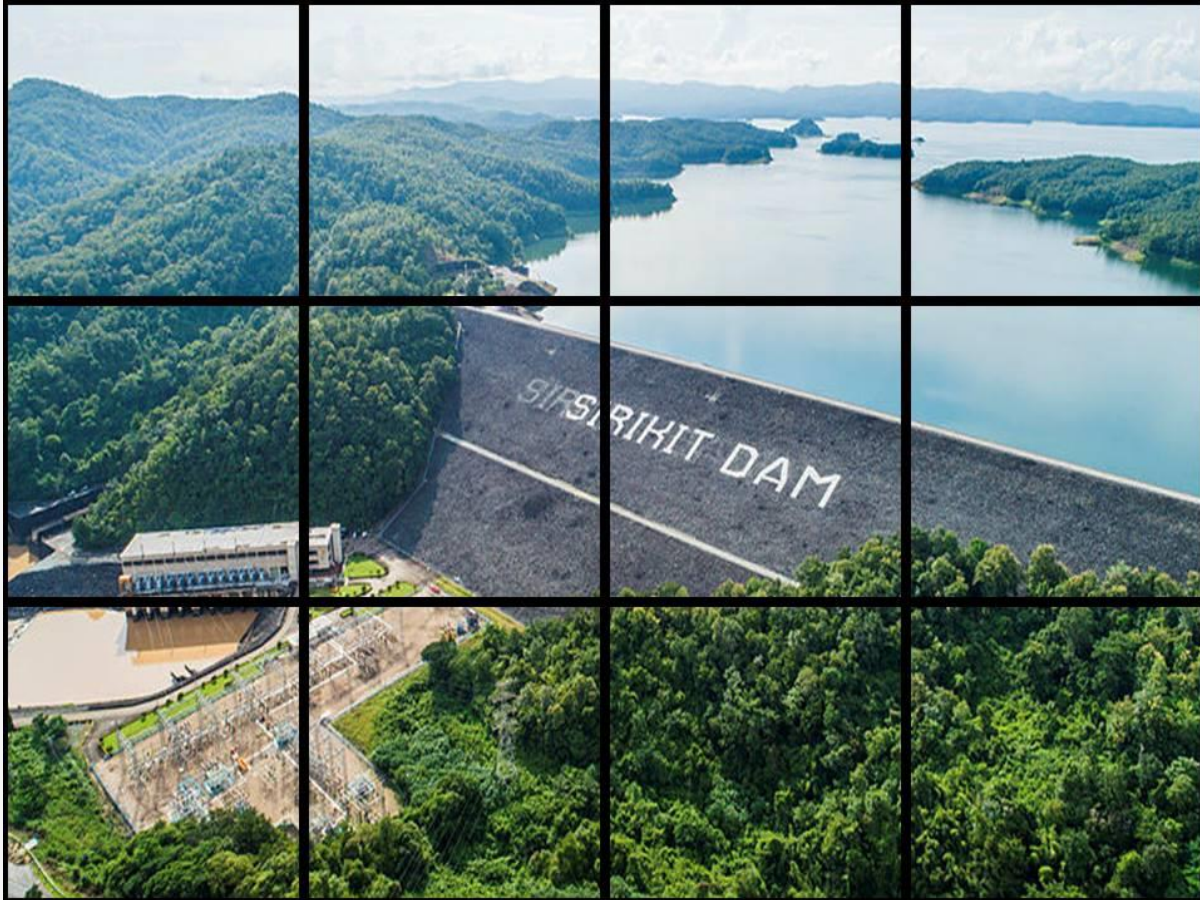
คำชี้แจง ให้นักเรียนช่วยกันศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลของเชื้อนสิริกิต์ ดังนี้

๑. ช่วยกันศึกษาค้นคว้าข้อมูล กว่าจะเป็นเชื้อนสิริกิต์ จากแหล่งเรียนรู้
๒. ประวัติความเป็นมาของเชื้อนสิริกิต์เป็นอย่างไร ทำไมต้องมีการสร้างเชื้อน
๓. ออกแบบเพื่อนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูล

ขั้นที่ ๓ นำเสนอ อภิปรายแนวคิด

นักเรียนนำเสนอผลงานจากการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลทุกกลุ่ม โดยการจับสลาก

ขั้นที่ ๑ นำเสนอสถานการณ์

๑.กิจกรรม กำเนิดอาชีพหลังเขื่อน

- นำภาพมาให้นักเรียนดู (แบ่งกลุ่มกลุ่มละ ๕ คนชายหญิง)
- ภาพที่เห็นเป็นภาพของการประกอบอาชีพอะไร (แนวคำตอบ อาชีพประมง)
- นักเรียนคิดว่ามีอาชีพอื่นอีกหรือไม่นอกจากการประมง (นำ post it มาแปะบนกระดาน)
- ร่วมกันแสดงความคิดเห็นจากข้อมูลที่เพื่อนร่วมห้องนำเสนอ
- ร่วมกันคิดหาวิธีการสืบค้นข้อมูลที่สามารถสืบค้นได้จากแหล่งใดบ้าง

ขั้นที่ ๒ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

๑. ลงมือสืบค้นในประเด็น เชื้อนสิริกิตีกับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป (แหล่งข้อมูล: ข้อมูลจาก internet)
(วิธีการประวัติศาสตร์ขั้นที่ ๑-๔)

คำชี้แจง ให้นักเรียนช่วยกันศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลของเชื้อนสิริกิตี ดังนี้

๑. ช่วยกันศึกษาค้นคว้าข้อมูล เชื้อนสิริกิตีกับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป จากแหล่งเรียนรู้
๒. ศึกษาอาชีพที่เกิดขึ้นหลังจากการสร้างเขื่อน มีอาชีพใดบ้าง
๓. ออกแบบเพื่อนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูล

ขั้นที่ ๓ นำเสนอ อภิปรายแนวคิด

นักเรียนนำเสนอผลงานจากการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลทุกกลุ่ม โดยการจับสลาก

ขั้นที่ ๔ สรุป เชื่อมโยง

: ฟังความคิด Mind mapping

ขั้นที่ ๕ ขยาย ตรวจสอบ พัฒนา

สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. ภาพการประมง <https://www.fisheries.go.th/local/index.php/main/site/mfp-sirikit>
๒. ข้อมูลประวัติความเป็นมาเชื้อนสิริกิตี

กิจกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ศูนย์การเรียนรู้ ชีววิถี

ขั้นที่ ๑ นำเสนอสถานการณ์

๑. กิจกรรม บิงโกเศรษฐกิจพอเพียง

- แบ่งกลุ่มกลุ่มละ ๓ คน (คละชายหญิง) นำเกม บิงโกเศรษฐกิจพอเพียง มาให้นักเรียนเล่น

- เมื่อนักเรียนเล่นเกมจบ ครูเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน ว่าเศรษฐกิจพอเพียงมีความเกี่ยวข้องกับ ศูนย์การเรียนรู้ ชีววิถี แปลงเกษตรชีววิถีเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน อย่างไร

ขั้นที่ ๒ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

๑. ลงมือสืบค้นข้อมูลในประเด็น ศูนย์การเรียนรู้ ชีววิถี แปลงเกษตรชีววิถีเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

(แหล่งข้อมูล: ข้อมูลจาก internet) (วิธีการประวัติศาสตร์ขั้นที่ ๑-๔)

คำชี้แจง ให้นักเรียนช่วยกันศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลของเขื่อนสิริกิติ์ ดังนี้

๑. ตั้งคำถามเกี่ยวกับ ศูนย์การเรียนรู้ ชีววิถี แปลงเกษตรชีววิถีเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
๒. ช่วยกันศึกษาค้นคว้าข้อมูล ศูนย์การเรียนรู้ ชีววิถี แปลงเกษตรชีววิถีเพื่อการพัฒนา อย่างยั่งยืน จากแหล่งเรียนรู้
๓. ออกแบบเพื่อนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูล

ขั้นที่ ๓ นำเสนอ อภิปรายแนวคิด

นักเรียนนำเสนอผลงานจากการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลทุกกลุ่ม โดยการจับสลาก

ขั้นที่ ๔ สรุป เชื่อมโยง

: ฝั่งความคิด Mind mapping

ขั้นที่ ๕ ขยาย ตรวจสอบ พัฒนา

สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. เกม บิงโกเศรษฐกิจพอเพียง

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbidoQ๘fZ๒QJ๘L๙nqYZbimxi m๙XiL๔decQCoQV๘Pny๘arCKBeACKJCa๘NtiQPGSSaiVBI&id=๘๒๘๗๒๒๒๔๓๙๒๒๒๐๑&ocale=th_TH

๒. ข้อมูลใบความรู้ ศูนย์การเรียนรู้ ชีววิถี แปลงเกษตรชีววิถีเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

กิจกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง สวนสุมาลัย

ขั้นที่ ๑ นำเสนอสถานการณ์

๑. กิจกรรม ภาพนี้มีอะไร

- นำภาพ ประติมากรรมสุ่แสงสว่าง มาติดบนกระดาน จากนั้นให้นักเรียนดูและให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถาม

- คำถาม ภาพที่นักเรียนเห็นคือภาพอะไร และภาพนี้นักเรียนเคยเห็นที่ไหน

(แนวคำตอบ ภาพประติมากรรมสุ่แสงสว่าง สวนสุมาลัย เขื่อนสิริกิติ์)

ขั้นที่ ๒ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

๑. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๓ คน (คละชายหญิง) ลงมือสืบค้นข้อมูลในประเด็น ความเป็นมาของ "สวนสุมาลัย" (แหล่งข้อมูล: ข้อมูลจาก internet) (วิธีการประวัติศาสตร์ขั้นที่ ๑-๔)

คำชี้แจง ให้นักเรียนช่วยกันศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลของสวนสุมาลัย ดังนี้

๑. ความเป็นมาของ "สวนสุมาลัย"
๒. ช่วยกันศึกษาค้นคว้าข้อมูล ความเป็นมาของ "สวนสุมาลัย" จากแหล่งเรียนรู้
๓. ออกแบบเพื่อนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูล

ขั้นที่ ๓ นำเสนอ อภิปรายแนวคิด

นักเรียนนำเสนอผลงานจากการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลทุกกลุ่ม โดยการจับสลาก

ขั้นที่ ๔ สรุป เชื่อมโยง

: ผังความคิด Mind mapping

ขั้นที่ ๕ ขยาย ตรวจสอบ พัฒนา

สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. ภาพประติมากรรมสุ่แสงสว่าง

https://www๒.uttaradit.go.th/travel_top/detail/๕/data.html

๒. ข้อมูลประวัติความเป็นมา “สวนสุมาลัย”

<https://skdam.egat.co.th/index.php/๒๐๑๓-๐๖-๒๓-๑๓-๕๒-๕๖/๑๑๔-๒๐๑๓-๐๖-๒๕-๐๖-๑๒-๒๙>

ตัวอย่างแผนการเรียนรู้

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ป.๔	ป.๕	ป.๖
๑. นับช่วง เวลา เป็นทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษ	๑. สืบค้นความเป็นมาของท้องถิ่นโดยใช้หลักฐานที่ <u>หลากหลาย</u>	๑. อธิบายความสำคัญของวิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์อย่างง่าย ๆ
๒. อธิบายยุคสมัยในการศึกษาประวัติของมนุษยชาติโดยสังเขป	๒. รวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อตอบคำถามทางประวัติศาสตร์ อย่างมีเหตุผล	๒. นำเสนอข้อมูลจากหลักฐานที่ <u>หลากหลาย</u> ในการทำความเข้าใจเรื่องราวสำคัญในอดีต

ป.๔	ป.๕	ป.๖
๓. แยกแยะประเภทหลักฐานที่ใช้ในการศึกษาความเป็นมาของท้องถิ่น	๓. อธิบายความแตกต่างระหว่างความจริงกับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องราวในท้องถิ่น	

ตัวชี้วัดการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ส๔.๑ ป.๔/๑ ป.๔/๒ ป.๔/๓

ส๔.๑ ป.๕/๑ ป.๕/๒ ป.๕/๓

ส๔.๑ ป.๖/๑ ป.๖/๒

ออกแบบกิจกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
รายวิชาประวัติศาสตร์ หน่วยที่ ๑ การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น
เรื่อง สืบเสาะหาพืชเศรษฐกิจท่าปลา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ตัวชี้วัด

ส๔.๑ ป.๖/๑ อธิบายความสำคัญของวิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์อย่างง่าย ๆ

ส๔.๑ ป.๖/๒ นำเสนอข้อมูลจากหลักฐานที่หลากหลายในการทำความเข้าใจเรื่องราวสำคัญในอดีต

ขั้นที่ ๑ นำเสนอสถานการณ์ “ตาดูหูฟัง”

- ครูเปิดเพลง “ท่าปลาเมืองงาม” ให้นักเรียนฟัง
<https://www.youtube.com/watch?v=fha๖nCNง๓๐Q>
- เต็มเนื้อเพลงที่หายไปลงในใบงาน
- ครูตั้งประเด็นคำถามชวนคุยเกี่ยวกับภาพ สถานที่ และเหตุการณ์ในเพลง
- ครูชี้ชวนให้สังเกตภาพเหตุการณ์การสอยผลไม้ชนิดหนึ่งในเพลง

- ครูตั้งประเด็นคำถามให้นักเรียนตอบอย่างเสรี (ทำไมทางอำเภอถึงนำพืชชนิดนี้ไว้ในเพลง/นักเรียนรู้จักพืชชนิดนี้หรือไม่/ครอบครัวของนักเรียนคนใดปลูกพืชชนิดนี้บ้าง)

ขั้นที่ ๒ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

๑. จากขั้นที่ ๑ ที่ครูได้ถามนักเรียนไปว่า “ครอบครัวของนักเรียนคนใดปลูกพืชชนิดนี้บ้าง” ครูจึงได้ทำการแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มที่ปลูกกับไม่ปลูกพืชชนิดนี้

๒. ต่อมาครูได้แบ่งกลุ่มนักเรียนที่ครอบครัวปลูกพืชชนิดนี้อีก โดยให้นักเรียนที่อยู่หมู่บ้านเดียวกันและปลูกพืชชนิดนี้เหมือนกันอยู่ด้วยกัน

๓. ให้นักเรียนกลุ่มที่ไม่ได้ปลูกพืชชนิดนี้เข้าร่วมกลุ่มกับนักเรียนที่ปลูกพืชชนิดนี้

๔. ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันค้นคว้า โดยลงพื้นที่ในหมู่บ้านไปสัมภาษณ์ (ใช้แบบฟอร์มสัมภาษณ์จากหนังสือ นักสืบกาลเวลา

file:///C:/Users/Win๑๐x๖๔_Bit/Downloads/%E๐%B๘%๙๙%E๐%B๘%B๑%E๐%B๘%๘๑%E๐%B๘%AA%E๐%B๘%B๓%E๐%B๘%๙A%E๐%B๘%๘๑%E๐%B๘%B๒%E๐%B๘%A๕%E๐%B๘%๘๐%E๐%B๘%A๓%E๐%B๘%A๕%E๐%B๘%B๒.pdf) ในประเด็นดังนี้

คำชี้แจง ให้นักเรียนช่วยกันลงมือปฏิบัติดังนี้

๑. ตั้งคำถามที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับ พีชเศรษฐกิจอำเภอท่าปลา

๒. ช่วยกันหาวิธีและลงมือสืบค้น รวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ และหลากหลาย ผ่านกิจกรรมต่างๆดังนี้

กิจกรรมที่ 1 แผนที่ประวัติศาสตร์ชุมชน.....

กิจกรรมที่ 2 สัมภาษณ์งานการณชุมชน.....

กิจกรรมที่ 3 ตามหาชุมชนท้องถิ่น.....

กิจกรรมที่ 4 คน ธรรมชาติ มี.....

กิจกรรมที่ 5 ตามหาคอกไม้แห่งมิตรภาพในความหลากหลาย.....

กิจกรรมที่ 6 ภูมิปัญญาท้องถิ่นในมือเรา.....

กิจกรรมที่ 7 ตามหาพลเมืองท้องถิ่น.....

กิจกรรมที่ 8 ตามหาภูมิสังคมในการพัฒนาท้องถิ่น.....

กิจกรรมที่ 9 กระบวนการเปลี่ยนแปลงจากหนึ่งสิ่งที่น่าสนใจ.....

กิจกรรมที่ 10 ประวัติศาสตร์ 3 มิติ.....

กิจกรรมที่ 11 มือเล็กๆ ที่เปลี่ยนตัวเอง เปลี่ยนชุมชน และเปลี่ยนโลกใบนี้ให้ยั่งยืน.....

นักสืบกาลเวลารายงานผล.....

๓. ออกแบบและนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ

ขั้นที่ ๓ นำเสนอ อภิปรายแนวคิด

- ให้แต่ละกลุ่มที่ได้แบ่งตามพื้นที่ที่มีการเพาะปลูกนำเสนอข้อมูล ไม่จำกัดรูปแบบการนำเสนอ โดยให้เรียงหัวข้อการนำเสนอโดยใช้ขั้นตอนทางประวัติศาสตร์ ดังนี้

ขั้นตอนทางประวัติศาสตร์	ลำดับขั้นตอนการสอนแบบ สร้างสรรค์เป็นฐาน	ทักษะทางประวัติศาสตร์ ๑S๒C
๑. ตั้งประเด็นคำถาม	๑. การสร้างแรงบันดาลใจ	หาข้อมูล จากแหล่งต่างๆ ด้วยเทคนิค ๕ W ๑ H (who what when where why how)
๒. รวบรวมหลักฐาน	๒. รวบรวม แยกแยะข้อมูล ๓. การแก้ไขปัญหา	Sourcing – การค้นคว้าหาข้อมูล
๓. หลักฐาน ประเมินค่า	๔. ใช้เกมในการจัดการเรียนการสอน	Corroboration-ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของหลักฐาน
๔. วิเคราะห์ ตีความ	๕. แบ่งกลุ่มทำโครงการ	Contextualizing-เปรียบเทียบเนื้อหา กับหลักฐานอื่นๆ คิดวิเคราะห์และสรุปองค์ความรู้ได้
๕. สรุปนำเสนอ	๖. นำเสนอผลงาน ด้วยวิธีการต่างๆ ๗. วัดผล	นำเสนอข้อมูล รูปแบบที่หลากหลาย

ขั้นที่ ๔ สรุป เชื่อมโยง

- ร่วมกันนำข้อมูลวางลงในแผนที่อำเภอท่าปลาเพื่อแสดงพื้นที่เพาะปลูก และกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ของหมู่บ้านต่างๆ ดังนี้

กิจกรรมที่ ๑ ลงแผนที่

กลุ่มที่	บริเวณที่เก็บข้อมูล	การใช้ประโยชน์ของพื้นที่
๑	หมู่ที่ ๑ ตำบลร่วมจิต อำเภอ ท่าปลา	มีพื้นที่การปลูกเม็ดมะม่วงหิมพานต์เล็กน้อย แต่มีการจัดตั้งกลุ่มแปรรูปเม็ดมะม่วงหิมพานต์ โดย นางชำนาญ พุทธินาถ รับซื้อและแปรรูปออกจำหน่าย
๒	หมู่ที่ ๒ ตำบลร่วมจิต อำเภอ ท่าปลา	ไม่มีพื้นที่การปลูกเม็ดมะม่วงหิมพานต์ แต่มีการจัดตั้งกลุ่มแปรรูปเม็ดมะม่วงหิมพานต์ โดย นางจรรยาธร ใจโสภา รับซื้อและแปรรูปออกจำหน่าย
๓	หมู่ที่ ๓ ตำบลร่วมจิต อำเภอ ท่าปลา	พื้นที่การปลูกเม็ดมะม่วงหิมพานต์ขนาดใหญ่ ไม่มีการจัดตั้งกลุ่มแปรรูปเม็ดมะม่วงหิมพานต์
๔	หมู่ที่ ๕ ตำบลผาเลือด อำเภอ ท่าปลา	พื้นที่การปลูกเม็ดมะม่วงหิมพานต์ขนาดใหญ่ ไม่มีการจัดตั้งกลุ่มแปรรูปเม็ดมะม่วงหิมพานต์
๕	หมู่ที่ ๓ ตำบลหาดลำ อำเภอ ท่าปลา	พื้นที่การปลูกเม็ดมะม่วงหิมพานต์ขนาดใหญ่ที่สุด มีการจัดตั้งกลุ่มแปรรูปเม็ดมะม่วงหิมพานต์ ขนาดใหญ่ โดยนางวันทรา ผ่านคำ และกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์รายย่อย โอท็อปท่าปลา โดยนางปราณี หล้าลู่

สีเขียวและเหลืองในภาพคือบริเวณที่มีการเพาะปลูกพืชชนิดนี้

กิจกรรมที่ ๒ เส้นเวลากับการเปลี่ยนแปลงของชุมชน

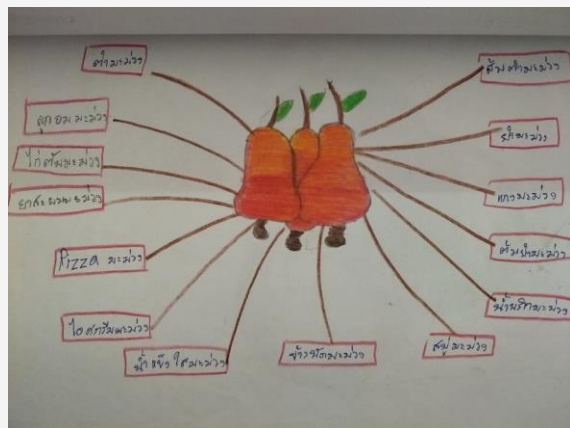
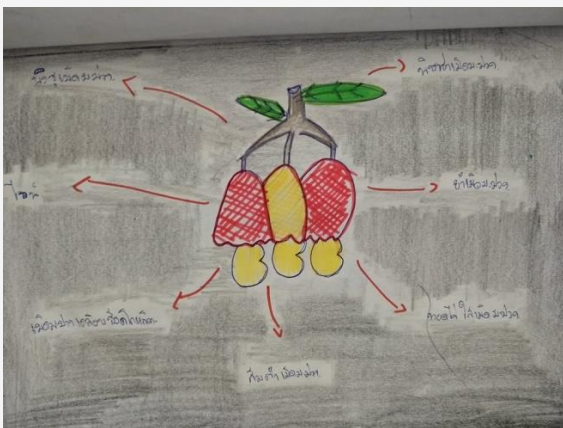
พ.ศ.	เหตุการณ์
๒๕๑๒	- เริ่มมีการอพยพจากพื้นที่ที่จะสร้างเขื่อนสิริกิติ์
๒๕๑๓	- พิธีเปิดเขื่อนสิริกิติ์ รัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ เสด็จพระราชดำเนินมา - มีการจัดตั้งนิคมสร้างตนเองลำน้ำน่าน - ชาวชุมชนที่อพยพเริ่มปลูกเม็ดมะม่วงหิมพานต์
๒๕๒๐	- เริ่มมีการกะเทาะเปลือกเม็ดมะม่วงหิมพานต์ โดยใช้มือ และมีตะเกาะ ริเริ่มโดย ตาบุญ-ยายบุญ ปิสา - มีนำเม็ดไปต้มและไปขายที่โรงพยาบาลท่าปลาและนิคมสร้างตนเองลำน้ำน่าน ในราคา กิโลกรัมละ ๘๐ บาท
๒๕๒๑	- มีการเพาะปลูกและแปรรูปเม็ดมะม่วงหิมพานต์มากขึ้น
๒๕๓๐	- ทางอำเภอหันไปสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกลำไย มะม่วง ทุเรียน การเพาะปลูก และแปรรูปเม็ดมะม่วงจึงลดน้อยลง
๒๕๔๗	- การปลูกเม็ดมะม่วงได้กลับมาเป็นที่นิยมอีกครั้ง มีการอพยพกลับมาทำงานในอำเภอ ท่าปลามากขึ้น
๒๕๔๘	- เกษตรอำเภอท่าปลาได้พาไปศึกษาดูแปรรูปเม็ดมะม่วงหิมพานต์ด้วยเครื่องจักร ณ จ.ชลบุรี จ.น่าน และ จ.พิษณุโลก - จัดตั้งวิสาหกิจชุมชนหาดไก่อยขึ้น เพื่อรวมกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์เม็ดมะม่วงหิมพานต์ - มีการซื้อเครื่องกะเทาะเม็ดมะม่วงหิมพานต์กลับมา ๒ เครื่อง
๒๕๔๙	- เกิดอุทกภัยน้ำป่าไหลหลากพื้นที่ปลูกเม็ดมะม่วงได้รับผลกระทบ และได้รับการ ช่วยเหลือจากเกษตรกรอำเภอ
๒๕๕๑	- ชาวชุมชนหมู่ ๑ และ ๒ ต.ร่วมจิต ได้รวมกลุ่มก่อตั้งแปรรูปเม็ดมะม่วงหิมพานต์ โดยได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากโครงการ SML
๒๕๕๓	- กลุ่มแปรรูปเม็ดมะม่วงหิมพานต์ของชาวชุมชนหมู่ ๑ และ ๒ ต.ร่วมจิต ได้ก่อตั้ง เป็นวิสาหกิจชุมชน
๒๕๕๕	- เม็ดมะม่วงหิมพานต์ของ ต.ร่วมจิต อ.ท่าปลา มีชื่อเสียงมากขึ้นทำให้มีการนำเม็ด มะม่วงหิมพานต์จากแหล่งผลิตนอกประเทศเข้ามาปลอบปนขายในราคาที่ถูกลง
๒๕๕๘	- กลุ่มแปรรูปเม็ดมะม่วงหิมพานต์ต่างๆได้พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความ หลากหลายมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะวิสาหกิจชุมชนบ้านหาดไก่อย - ก่อตั้งกลุ่มแปรรูปเม็ดมะม่วงหิมพานต์ โอท็อปท่าปลา
๒๕๕๙	- ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานีในขณะนั้น ได้ริเริ่มให้ใช้ชื่อผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปจากเม็ด มะม่วงหิมพานต์ของอำเภอท่าปลาวา่ ควิน เพื่อให้สอดคล้องกับการที่อำเภอท่าปลา เป็นที่ตั้งของเขื่อนสิริกิติ์ อันเป็นพระนามของ สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๙ ในรัชกาลที่ ๙

ขั้นที่ ๕ ขยาย ตรวจสอบ พัฒนา

- ครูชวนนักเรียนคิดจะพัฒนาพืชชนิดนี้อย่างไรต่อไป (แปรรูป / เพาะปลูก/ขยายพันธุ์/ธุรกิจออนไลน์ ฯลฯ)

สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- Google map
- เพลงท่าปลาเมืองงาม
- หนังสือน้กสืบกาลเวลา
- หนังสือเรียนประวัติศาสตร์
- หนังสือชุดประวัติศาสตร์ท่าปลา โดย สภาวัฒนธรรมอำเภอท่าปลา
- รายงานวิจัยการศึกษาวิถีชีวิตของผู้คนที่ปลูกเม็ดมะม่วงหิมพานต์ ในเขต อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ประเพณีตานก๋วยสลาก
รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ รายวิชา ประวัติศาสตร์ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

แผนที่	เนื้อหา	จำนวนชั่วโมง	หมายเหตุ
๑.	รู้จักประเพณีตานก๋วยสลาก	๑	
๒.	ตานก๋วยสลากจากล้านนาสู่ท่าแพ	๒	
๓.	ก๋วยสลากจากไม้ไผ่	๒	
๔.	อนุรักษ์สืบสานประเพณีตานก๋วยสลาก	๑	
รวมจำนวนชั่วโมง		๖	

ออกแบบกิจกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
รายวิชาประวัติศาสตร์ ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๑
หน่วยที่ ๑ ประเพณีตานก๋วยสลาก เรื่อง รู้จักประเพณีตานก๋วยสลาก

ขั้นที่ ๑ นำเสนอสถานการณ์

๑. กิจกรรม

ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่มละ ๓-๔ คน (โดยคละนักเรียน เก่ง กลาง อ่อน) พร้อมทั้งให้แต่ละกลุ่มตั้งชื่อกลุ่มโดยอิงจากชื่ออำเภอหรือตำบลในจังหวัดอุดรธานี จากนั้นคุณครูทำการแจกภาพต่อจิ๊กซอว์รูปก๋วยสลากให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแล้วให้นักเรียนต่อภาพให้เสร็จสมบูรณ์ภายในเวลา ๕ นาที แล้วแต่ละกลุ่มช่วยกันตอบคำถาม ดังนี้

๑.๑ รูปที่ได้จากการต่อจิ๊กซอว์คือรูปอะไร

๑.๒ นักเรียนเคยพบเห็นหรือเข้าร่วมในประเพณีนี้หรือไม่

(ครูเขียนคำตอบของนักเรียนบนกระดาน หรือพิมพ์คำตอบของนักเรียนแล้วแสดงขึ้นจอ)

ขั้นที่ ๒ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

ครูแจกใบความรู้ สำหรับให้นักเรียนร่วมกันช่วยศึกษาและออกแบบวางแผนการสืบค้นข้อมูลในประเด็นเกี่ยวกับความเป็นมาและความสำคัญของประเพณีตานก๋วยสลาก (หรืออาจจะให้นักเรียนสืบค้นจากโทรศัพท์มือถือเพิ่มเติม) แล้วให้แต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปความรู้ที่ได้จากการศึกษาเป็น Mine mapping

คำชี้แจง ให้นักเรียนช่วยกันลงมือปฏิบัติดังนี้

๑. บอกประวัติความเป็นมาของประเพณีตานก๋วยสลาก
๒. บอกถึงความสำคัญของประเพณีตานก๋วยสลาก
๓. ออกแบบและนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ

ขั้นที่ ๓ นำเสนอ อภิปรายแนวคิด

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานแนวคิดของตนเอง

ขั้นที่ ๔ สรุป เชื่อมโยง

: Timeline ความเป็นมาของประเพณีตานก๋วยสลาก

ขั้นที่ ๕ ขยาย ตรวจสอบ พัฒนา

-

สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. จี๊ซอร์รูปประเพณีตานก๋วยสลาก
๒. ใบความรู้ประวัติความเป็นมาและความสำคัญของประเพณีตานก๋วยสลาก

ออกแบบกิจกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
รายวิชาประวัติศาสตร์ ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๑

หน่วยที่ ๑ ประเพณีตานก๋วยสลาก เรื่อง ตานก๋วยสลาก จากล้านนาสู่ท่าแพ
ชั้นที่ ๑ นำเสนอสถานการณ์

๑. กิจกรรม กำเนิดตานก๋วยสลากในท่าแพ

เปิดคลิปวิดีโอเกี่ยวกับ ประเพณีตานก๋วยสลาก ๑ ใน ๑๒ ประเพณีล้านนา ความยาว ๒.๕๒ นาที
https://www.youtube.com/watch?v=x-RJW_npbWE แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

๑. ต้นกำเนิดของประเพณีตานก๋วยสลาก (ให้นักเรียนเขียนคำตอบลงในกระดาษ post it แล้วนำมาแปะที่กระดาน/แผ่นที่ประเทศไทย ควรมีแผ่นใหญ่)

๒. จุดมุ่งหมายของประเพณีนี้ (แนวคำตอบ : อุทิศบุญกุศลให้แก่บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว และอื่น ๆ ให้นักเรียนเขียนลงในสมุดของตนเอง ครูจดพิมพ์คำตอบของนักเรียนแสดงขึ้นบนจอ)

ประเพณีตานก๋วยสลากของท่าแพเกิดขึ้นได้อย่างไร

ใช้คำถามกระตุ้นความอยากรู้ว่า “ท่าแพรับอิทธิพลตานก๋วยสลากจากที่ใด” (แหล่งข้อมูล:ตำนาน/ ใบความรู้/ ข้อมูลจาก internet)

ชั้นที่ ๒ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

๑. แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ ๓-๔ คน (โดยคณะนักเรียน เก่ง กลาง อ่อน)

๒. นักเรียนร่วมกันศึกษาและออกแบบวางแผนการสืบค้นข้อมูลในประเด็น เส้นทางการรับวัฒนธรรม ประเพณีตานก๋วยสลากของท่าแพ (แหล่งข้อมูล: ตำนาน/ใบความรู้ /ข้อมูลจาก internet) (วิธีการประวัติศาสตร์ชั้นที่ ๑-๔)

คำชี้แจง ให้นักเรียนช่วยกันลงมือปฏิบัติดังนี้

1. บอกที่มาของประเพณีตานก๋วยสลากในตำบลท่าแฝก
2. สืบค้น รวบรวมข้อมูลเส้นทาง การริ้วขบวนธรรมประเพณีตานก๋วยสลากของท่าแฝก จากแหล่งข้อมูลที่ น่าเชื่อถือ และหลากหลาย
3. ออกแบบและนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ

ขั้นที่ ๓ นำเสนอ อภิปรายแนวคิด

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานแนวคิดของตนเอง

ขั้นที่ ๔ สรุป เชื่อมโยง

: Timeline ตานก๋วยสลาก จากล้านนาสู่ท่าแฝก (เส้นเวลา)

: ประเพณีของจังหวัดอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายกับตานก๋วยสลากของท่าแฝก มีชื่อเรียกที่ต่างจากนี้หรือไม่

ถ้ามี มีชื่อเรียกประเพณีว่าอะไรบ้าง ตรวจสอบความถูกต้องในคำตอบของขั้นที่ ๑

ขั้นที่ ๕ ขยาย ตรวจสอบ พัฒนา

นักเรียนร่วมกันแสดงบทบาทสมมติประเพณีตานก๋วยสลากของท่าแฝก

สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. แผนที่จาก google earth
๒. ตำนานอำเภอท่าปลาและท่าแฝก
๓. คลิปวิดีโอประเพณีตานก๋วยสลาก https://www.youtube.com/watch?v=x-RJW_npbWE
๔. ประวัติเมืองท่าปลาและท่าแฝกจากแหล่งต่าง ๆ

ออกแบบกิจกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
รายวิชาประวัติศาสตร์ ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๑
หน่วยที่ ๑ ประเพณีตานก๋วยสลาก เรื่อง ก๋วยสลากจากไม้ไผ่

ขั้นที่ ๑ นำเสนอสถานการณ์

๑. กิจกรรม

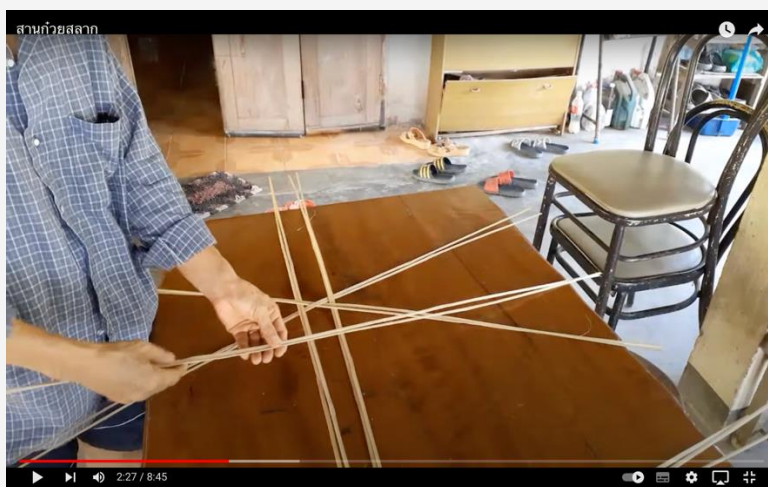
เปิดคลิปวิดีโอเกี่ยวกับ ประเพณีตานก๋วยสลาก ๑ ใน ๑๒ ประเพณีล้านนา ความยาว ๘.๔๕ นาที

<https://www.youtube.com/watch?v=tHS๓qPY๒GYk> แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

๑.๑ รูปที่ได้จากการต่อจิ๊กซอว์คือรูปอะไร

๑.๒ นักเรียนเคยพบเห็นหรือเข้าร่วมในประเพณีนี้หรือไม่

(ครูเขียนคำตอบของนักเรียนบนกระดาน หรือพิมพ์คำตอบของนักเรียนแล้วแสดงขึ้นจอ)

ขั้นที่ ๒ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

ครูแจกใบความรู้ สำหรับให้นักเรียนศึกษาและออกแบบวางแผนการสืบค้นข้อมูลในประเด็นเกี่ยวกับการประดิษฐ์ก๋วยสลากจากไม้ไผ่ (หรืออาจจะให้นักเรียนสืบค้นจากโทรศัพท์มือถือเพิ่มเติม) แล้วให้นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้จากการศึกษาเป็น Mine mapping

คำชี้แจง ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติดังนี้

๑. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ทำก๋วยสลาก
๒. ขั้นตอนการประดิษฐ์ก๋วยสลาก
๓. ออกแบบและนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ
๔. ให้นักเรียนนำวัสดุอุปกรณ์มาประดิษฐ์ก๋วยสลาก (ชั่วโมงที่ ๒ ของแผนการจัดการเรียนรู้)

ขั้นที่ ๓ นำเสนอ อภิปรายแนวคิด

ครูสุ่มนักเรียนออกมานำเสนอผลงานแนวคิดของตนเอง

ขั้นที่ ๔ สรุป เชื่อมโยง

: Timeline ขั้นตอนการทำถ้วยสลาก

ขั้นที่ ๕ ขยาย ตรวจสอบ พัฒนา

ในช่วงที่ ๒ ของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องนี้ นักเรียนนำความรู้เรื่องการประดิษฐ์ถ้วยสลากที่ได้มาประดิษฐ์ถ้วยสลากของตนเอง พร้อมนำเสนอถ้วยสลากของตนเอง (เมื่อนักเรียนนำเสนอผลงานแล้วให้นักเรียนส่งถ้วยสลากเก็บไว้ที่ครูเพื่อนำไปถวายที่วัดในแผนการจัดการเรียนรู้ถัดไป)

สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. คลิปวิดีโอการสานไม้ไผ่ถ้วยสลาก <https://www.youtube.com/watch?v=tHSmqPY๒GYk>
๒. ใบความรู้เรื่องการประดิษฐ์ถ้วยสลาก

ออกแบบกิจกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
รายวิชาประวัติศาสตร์ ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๑

หน่วยที่ ๑ ประเพณีตานก๋วยสลาก เรื่อง อนุรักษ์สืบสานประเพณีตานก๋วยสลาก

ขั้นที่ ๑ นำเสนอสถานการณ์

๑. กิจกรรม (๑๐ นาที)

ครูพูดคุยซักถามเกี่ยวกับประเพณีตานก๋วยสลากที่ได้เรียนมา แล้วถามคำถามให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นว่า

๑.๑ นักเรียนคิดว่าประเพณีนี้มีคุณค่าต่อสังคมไทยอย่างไร

(ครูเขียนคำตอบของนักเรียนบนกระดาน หรือพิมพ์คำตอบของนักเรียนแล้วแสดงขึ้นจอ)

ขั้นที่ ๒ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

ครูพานักเรียนนำก๋วยสลากที่ตนได้ประดิษฐ์ไว้เมื่อชั่วโมงที่แล้วไปถวายที่วัดใกล้เคียงกับโรงเรียน แล้วให้นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้เขียนลงในกระดาษ post it ที่คุณครูแจกให้

คำชี้แจง ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติดังนี้

๑. นักเรียนคิดว่ามีวิธีการอนุรักษ์สืบสานประเพณีตานก๋วยสลากอย่างไร
๒. เขียนใส่กระดาษ post it

ขั้นที่ ๓ นำเสนอ อภิปรายแนวคิด

ให้นักเรียนนำเสนอผลงานแนวคิดที่เขียนลงในกระดาษ post it แล้วนำไปแปะไว้ที่กระดานที่ละคน

ขั้นที่ ๔ สรุป เชื่อมโยง

: Timeline สรุปความรู้ที่ได้จากการเรียนเรื่องประเพณีตานก๋วยสลาก

ขั้นที่ ๕ ขยาย ตรวจสอบ พัฒนา

-

สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

-

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. ๒๕๕๑. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑**.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง **การบริหารจัดการโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ๘ กลุ่มสาระ
การเรียนรู้และ ๑ รายวิชาพื้นฐานประวัติศาสตร์**.(๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖) ราชกิจจานุเบกษา
เล่มที่ ๑๔๐ ตอนพิเศษ ๓๙ ง หน้า ๑๓
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ๒๕๖๖. **ทำความเข้าใจหลักสูตรฐานสมรรถนะ**. สืบค้น
จาก <https://www.starfishlabz.com/blog/๖๘๗> เมื่อ ๑ มีนาคม ๒๕๖๖
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ๒๕๕๔. **“เพื่อน
คู่คิด มิตรคู่ครู : แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์”**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ตรีสุข เทียนทอง. ๒๕๖๕. **นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**
สืบค้นจาก <https://www.moe.go.th/> เมื่อ ๑ มีนาคม ๒๕๖๖
- นิคม ชมพูลง. ๒๕๔๕. **แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้**. มหาสารคาม : อภิชาตการพิมพ์.
- วิภาดา พินลา. ๒๕๖๐. **เทคนิคการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์สำหรับครูสังคมศึกษา
ในยุคคริสต์ศตวรรษที่ ๒๑**. วารสารปาริชาติ ปีที่ ๓๐, ฉบับที่ ๒ : ๑-๑๙

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

๑. นายวัฒน์ชัย ธีรศิลาเวทย์	ผอ.สพป.อุตรดิตถ์ เขต ๒	ประธานกรรมการ
๒. นายกิติกร ศิรินิกร	รอง ผอ.สพป.อุตรดิตถ์ เขต ๒	รองประธานกรรมการ
๓. นายสัญญา กุลสุวรรณ	รอง ผอ.สพป.อุตรดิตถ์ เขต ๒	รองประธานกรรมการ
๔. นายอำนาจ สีนาค	รอง ผอ.สพป.อุตรดิตถ์ เขต ๒	รองประธานกรรมการ

การประชุมปฏิบัติการคณะทำงานการดำเนินงานขับเคลื่อนการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ จัดทำคู่มือการสอนประวัติศาสตร์
ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต ๒ วันที่ ๑๑-๑๒ มีนาคม ๒๕๖๖

๑. นางสาวพรพิมล ทักษะวรบุตร	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๒. นางสาวธนภัช จันทนามศรี	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๓. นางสาวสุนันทา โยทองยศ	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๔. นางสาวพัชรินทร์ อินเถื่อน	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศฯ
๕. นางชลัษฎภรณ์ บุตรพองคำ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
๖. นางสาวเกตน์นิภา ฮาดคันทุง	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ
๗. นางสาวสุภาวดี สังคพร	ศึกษานิเทศก์ สพป.อุตรดิตถ์ เขต ๑
๘. นายสาคร อุ่นผาง	ครู โรงเรียนหนองตุมหนองงูเห่ล้อม สพป. ขอนแก่น เขต ๑
๙. นางสาวทิพวรรณ สมมงคล	ครู โรงเรียนหนองตุมหนองงูเห่ล้อม สพป. ขอนแก่น เขต ๑
๑๐. นางสาวณัฐฐ์ บัวผัน	ครู โรงเรียนบ้านโคกแปะ สพป. ขอนแก่น เขต ๑
๑๑. นางอรพิน ศรีวรรวิทย์	ครู โรงเรียนบ้านน้ำลาดสามัคคี
๑๒. นางสาวรติมา จันทร์จร	ครู โรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคม
๑๓. นางสาวอานงค์ ใจรังกา	ครู โรงเรียนอนุบาลท่าปลา(ชุมชนร่วมจิต)
๑๔. นางสาวสุรัสวดี ฝาริโน	ครู โรงเรียนบ้านงอมมด
๑๕. นางสาวธัญญา สุดสังข์	ครู โรงเรียนบ้านบ่อเปี้ย
๑๖. นางศิริพร ปิตุภูมิสวัสดิ์	ครู โรงเรียนชุมชนวัดมหาธาตุ
๑๗. นางสาวภัทริน ทิตมูล	ครู โรงเรียนบ้านเด่นเหล็ก
๑๘. นางสาวชนิกานต์ แสงดี	ครู โรงเรียนอนุบาลท่าปลา(ชุมชนร่วมจิต)
๑๙. นางสาวสุภัทริน ฝายแดง	ครู โรงเรียนวัดนาขุม
๒๐. นางสาวนุชนาฏ แสงสีห์	ครู โรงเรียนชุมชนผาเลือดวิทยาการ
๒๑. นางพจนีย์ คำดี	ครู โรงเรียนบ้านทรายขาว
๒๒. นางสาวชนันชญา ชนะจน	ครู โรงเรียนบ้านทรายขาว
๒๓. นายธนาคาร จันท์เงิน	ครู โรงเรียนชุมชนผาเลือดวิทยาการ
๒๔. นางสาวพิชญา มาณี	ครู โรงเรียนอนุบาลปากท่า(วัดวังขวัญวันครู ๒๕๐๓)
๒๕. นางสาวกาญจนา ยอดคงดี	ครู โรงเรียนชุมชนบ้านนากล่า
๒๖. นางสาวศุภาวรพิชญ์ ไคร้อินปัน	อัคราจ้าง
๒๗. นางสาววัชรินทร์ ภูมิภาค	อัคราจ้าง

๒๘. นางสาวจันทนา ทั้งรอด
คณะบรรณารักษารกิจ

- ๑ นางสาวพรพิมล ทักษะวรบุตร
๒. นางสาวพัชรินทร์ อินเถื่อน
๓. นางชลัยภรณ์ บุตรพองคำ
๔. นางสาวเกตนันนิภา ฮาดคันทุง

ผู้ออกแบบรูปเล่ม

นางสาวเกตนันนิภา ฮาดคันทุง

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

ผู้ทรงคุณวุฒิ
ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศฯ
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ

๗๖

๗๗

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต ๒